ԹԻՒ 7680 — 29 ՅՈՒԼԻՍ 1911 — ՈՒՐԲԱԹ

11 Août 1911 N. 7680 — نومرو ۷۶۸۰ — ۲۹ تموز ۱۳۲۷

ԱՐԵՒԵԼՔ

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ Ե. ՕՏԵԱՆ

ՀԻՄՆԵՍԼ 1883ԻՆ — FONDÉ EN 1883 — تاریخ تأسیسی ۱۸۸۳ — پازا رایرتسندن ماعدا هر کون نشراولنور .

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՕՅԱՃԻ - ԳԱԼԱԹԻԱ

آره‌ولك
یومی وسیاسی غزته
صاحب امتیاز ومدیری قره‌کین بویاجیان
درسعادت — غلطه
ایونه فیاتلری بوسته اجرتیله برابر ولایات
ایچون سنه‌لکی ۱۰۰ آلتی آیلغی ٥٤ غروشدر .

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ — Տարեկան — Վեց ամ.
Գաւառներու համար 100 — 54
Արտասահման » 35 — 20 ֆր.

نسخه‌سی ۱۰ پاره — 10 ՓԱՐԻ.

آره‌ولك
AREVELK

Journal arménien
DIRECTEUR - PROPRIÉTAIRE
K. BOYADJIAN
CONSTANTINOPLE-GALATA

اصلاحات اساسیه وماکدونیا

مفتشلری

برمملکتده حقیقی برتجدد حصوله کتیرمك ایچون شکایتلره ، عدم تمنویتلره ، عصیانلره ، حاجت برافقایه‌رق اصلاحات اساسیه‌یی اجرا ایتمك الزمدر ، شکایتلرك اوکنی آلمق اوزره اصلاحاته باشلامق چوق دفعه عقیم قالیر .

دور سابقه‌دائما بوسیاست تعقیب ایدلدیکندن، بالطبع عصیانده اصلاحات تعهدلری هیچ برنتیجه حصوله کتیره‌میوب ، بزه دائما حسود نظرله باقان بربلغار حکومتی اورتایه چیقدی .

دور مشروطیتده بوخطادن کری طوریله‌جق یرده، یمنده، حوراندە ، کچن سنه آرناوودلقده وشمدیده مالیسورلر عصیانیله اصلاحاتك اجرا اولنمسی مناسب کورلدی .

عصیانلردن صوکره باشلانیلان اصلاحاتی اولندن یاپسه ایدك، یهوده یره ویریکمزمادی ومعنوی ضررلردن وارسته اولوب بحرانلی ساعتلرده کچیرمیه‌جك ایدك .

حکومتك صکره یاپه‌جغی ، شمدیدن یاپمغه باشلادیغی کوروب ، مذکور خطانك وجوده کتیردیکی مافاتی تلافی ایتمکه مباشرت ایتدیکنی کورمکدەیز .

حکومت بواصلاحاتی ماکدونیادن باشلایه‌رك، اجرای عدل‌وحق تأمین ایتمك اوزره، حکومت محایه‌دن مستقل اولوب اونك افعالنی تدقیق ایله نواقصنی طوغریدن طوغری‌یه نظارته بیلدیرمکه مأذونیت تامه‌یی حائز برطاقم مأمورین بووظیفه ایله ماکدونیایه کوندرلمشدر .

حکومتك شوحرکتنی تقدیر وتحسین ایتمکدن بشقه دیه‌جك برشیمز یوقدر .

صراجه افندی ورشید بکك مفتش انتخاب اولندقلری‌ده بومقصدك حصولپذیر اولمسنی تسهیل ایده‌جکدر .

ولایاتده بوکبی مفتشلرك نه درجه فوائدی موجب اوله‌جقلری وآنلرك موجودیتی الزم اولدیغندن بحث ایتمك زائددر .

دولت عثمانیه‌نك اك بیوك برمرضی مأمورلر طرفندن قوانین ونظاماته موبمو رعایت ایدلمه‌دیکی‌در. ۱۸۳۹ تاریخنده کلخانه خط همایونده‌کی احکام موقع تطبیقه چیقارلمش اولسه ایدی ، آوروپانك ، آسیانك وآفریقانك قلبکاهنده بولنوب ثروت طبیعیه‌یه مالك ، وفیاض اولان مملکتمز بربهشت حالنی کسب ایدردی .

قوانین وعدالتك مأمورلر طرفندن سوء استعمال ایدلمسی . بوکونکی مشکلاتی انتاج ایتدی .

کلخانه خط همایونی قرائت ایدلدیکنده، حدود لرمز دها واسع ، اولوب، بوکونکی قدر مادی صعوبتلرمز مفقود ایدی .

مملکتمزك فوز وتجاتی رفاه وسعادتی کرك مرکزده وکرك ولایاتده مأمورلره قوانین وعدالتی، هر مسئله‌ده بلا تفریق جنس ومذهب اجرا ایتدیرمکله ، تأمین ایدیله‌بیلور .

قوانینك کوستردیکی استقامتدن انحراف ایدنلری تجزیه ایده‌رك مقر حکومتده‌و ولایاتده بواصلاحات وجوده کتیریله‌بیلور .

بونتیجه‌یی حصوله کتیرن وسائط مملکتك سعادتنه بادی اوله‌جغندن بویله تشبثاتی مدح‌وثنا ایتمکدن کری طورمایز .

ولایاته مفتش ارسال ایتمك اصلاحاته طوغری آلنان برخطوه اولدیغندن حکومتك ماکدونیایه کوندردیکی مفتشلر وسیله‌سیله زیاده‌سیله ممنون ومتشکر اولیورز .

ارسال قلنان مفتشلر، مأمورینلرینی حقیله اجرا ایده‌جك اولورلر ایسه ، حکومتی بو دوراندە یشلکندن طولایی دها شدتله آلقیشلایه‌جغز .

نظر دقته آلنه‌جق مهم برنقطه دها وارسه اوده ماکدونیایه کوندریلان مفتشلر کبی، عینی صلاحیتی حائز اولمق شرطیله ، هروقت آوازهٔ شکایتك یوکسلمه‌سنه سببیت ویرن وهردرلو سوء استعمالی ، ظلم وتعدیی اجرا ایدوب زوالی اهالی‌یی تضییقده براقان آناطولی مأمورلرینه دخی بویله بیطرف وصلاحیتدار مفتشلر ارسال ایتمك جهتیدر .

برعثمانلی اولمق صفتیله، حکومتدن بویله مفتش کوندرمك اصولی یالکز ماکدونیایه منحصر اولمامسنی طلب ایدرز .

مشروطیتك اعلانندنبرو اوچ سنه‌در ، حکومتدن بواصولك تطبیق اولنمسنی استرحام ایتمکده ایدك ، ممالك عثمانیه‌نك هرجهتنه کوندرلمه‌سی لزم اولان مفتشلردن، آناطولی قطعه‌سنه دخی ارسال قلنمسنی بالخاصه تمنی ایلرز .

ماکدونیاخلقنك بویله برشیٔ طلب ایتدیکندن خبردار دکلز فقط سلامت‌وطن ایچون هرحالده مفتشلر کوندرلمسی لازم کلیر .

حکومتك باشلادیغی اصلاحات آناطولی قطعه سنده دخی موقع اجرایه وضع ایدیله‌جکنه امیدوار اولدیغمزدن، حکومته بوتشبثندن طولایی بیان ممنونیت ایده‌رز .

Սամսոն Փաշայի ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երկար և սրատարոփ սպասումներէ ետքը վերջապէս Դ. զօրաբանակի քննիչ Սամսոն փաշա բացատրութիւններ կուտայ իրեն վերագրուած գրգռիչ յայտարարութիւնները մասին, որոնք անկասկած յուզեցին հանրային կարծիքը և մա'ուլը, և կը Ջանայ բնականաբար՝ ինքզինքը արդարացնել։

Այս արդարացումը ուշ՝ բայց անոյշ է և գրեթէ հովանաւորութիւն կը բուրէ։ Կարծես թէ իրողութիւնը կ'անցնի Օբերա Թատրի սեսարանի մը վրայ և եթէ երաժշտութիւն մը յարմարցուի, կարելի է զայն թատերաբեմ հանել, քիչ մը բեմական պահանջումներուն յարմարցնելով։

Տեսարանը կը ներկայացնէ Ջուրի մը եզերը, որուն չորրէն հովասուն ծառեր կան. հեռուն կ'երևան լեռներ որոնց կողերուն վրայ ոչխարները կ'արածին։ Սամսոն փաշա ներս կը մտնէ յոգնած վիճակի մէջ, իր հեսեւորդներով և կը սկսի երգել.

«Ո՜հ. ինչ անոյշ և ինչպէս զով,
Մաղթանց վրայ փչես հովիկ» են.
Յետոյ իր մարդոց դառնալով կ'ըսէ.
— Բարեկամներ, նստինք սա Ջուրին եզերը, դադարինքներուն վրայ և պահ մը յոգնութիւն առնենք։ Դեռ բաւական ճամբայ ունինք Խասիւղ հասնելու համար։

Եւ ամենքը կը տեղաւորուին ծառերուն տակ։ Յանկարծ նոր խումբ մը կ'երևայ թատերաբեմին խորը, որ յառաջ կուգայ երգելով «Դարուեան է եկել գեղեցկատեսիլ, կարօտ ենք տեսքիդ հարիւրի Ջան, չուտ արա՛ հարիր»։

— Ովքե՞ր են Դրանք, կը զոչէ Սամսոն փաշա սուրը քաշելով։

— Այս անծանօթները բարի զաղուտ մաղթելու եկած են, կը բացատրէ գեղասանները մէկը։

Բարի գալուստեան երգը խեղդը հեղուհեղ կը մոռնայ և կը կը սկսի ուրիշան մը երգել Զէյմէկրի ծրագրին չգործադրուելուն, հողային հարցին, Հայերու նկատմամբ ի գործ դրուող անարդարութիւններուն և հարատարութիւններուն վրայ։ Տէսթանին նագարաթը կը յիշեցնէ Մատամ Անկոյի մէկ ծանօթ երգը.

«Ce n'est pas la peine, ce n'est pas la peine, de changer le gouvernement»։

Այս նագարաթը չատ կծու կը թուի Սամսոն փաշայի, որ թատերաբեմին վրայ զինուորական խառնուածքը կը ներկայացնէ. ուստի ոտքի ելելով, բարկացած ձեւով մը կը սկսի երգել.

«Արիզդ ուղուն էմանիել, գալքին պունտան կիսմիրիզ»։

Իսկ խմբերգը «Թարթա պո՛ւմ տիէ» բսելով կը մեկնի։

Ա՜հա՛, բա՛ Սամսոն փաշայի, ինչ որ տեսի ունեցած է Մուշ-Խասիւղի ճամբուն վրայ, Ջուրի մը եզերքը, ծառի մը տակ։

Եւ Սամսոն փաշա յաղթականօրէն կ'եզրակացնէ. «Կը տեսնա՞ք թէ հայ թերթերուն հաղորդուած տեղեկութիւնները որքա՜ն հեռու են իրականութենէն։»

Խնդիր է այժմ զիտնալ թէ ձեռնհաս իշխանութիւնը որքա՜ն ըմբռնեսար նեղասի պիտի առնէ այս քիչ չատ ծիծաղաշարժ արդարացումը, կամ մանաւանդ զոհ պիտի ըլլայ միայն ամբաստանեալը լսելով՝ թէ պիտի ուզէ նաև վկաներուն բացատրութիւնը լսել Ջուրին եզրը տեղի ունեցած խօսքերու մասին։

Սամսոն փաշայի բերանը դրուած գլխագրիչ ու Ջարգահրաւէր խօսքերը բո՛ւն իսկ թուրքերէն բառերով հաղորդուած էին ոչ միայն հայ թերթերուն այլ նաև պատրիարքարան և կարելի չէ ենթադրել որ ասոնք բոլոր մասացածին ըլլային։ Ինչ չան ունէին Խասիւղի քահանան ու Հայերը այդպիսի սուտ մը յերիւրելու և անիրաւաբար իրենց թշնամի ընելու Դ. Զօրաբանակի քննիչին պէս բարձր պաշտօնական հանգամանք ունեցող անձնաւորութիւն մը։ Մինթէ այդ մարդիկը չէին զլաք թէ այդպիսի կեղծիք մը որքա՜ն ծանր կրնայ նստիլ իրենց ներկայ փափուկ ժամանակին մէջ։

Ամենեւ է որ խեղճերը այդ խօսքերը սարսափանք լսելէ ետքը, մատուան դաղերու մէջ, փութացած են զանոնք հաղորդել Պատրիարքարան, անմիջական փոխանցի մը առաջքը առնելու համար։

Ինչ որ ալ ըլլայ, ուրիշ քննութիւն անհրաժեշտ է Սամսոն փաշայի խօսածներու մասին։ Այդ խօսքերը, եթէ իրօք արտասանուած են ինչպէս մենք կը կարդանք, կրնան մտաւոր ապագայի մը մէջ անհրաւեր հետեւանքներ ունենալ, եթէ կառավարութիւնը զանոնք չգատապարտէ հրապարակաւ, ոչ է պաշտօնական նուիրագործութեամբ մը։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԿԱՄԱՒՈՐ ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՈՒՄ

ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՅ ՔՆՆԻՉՆԵՐԸ

Երկիր մը բարենորոգիչ լաւագոյն միջոցն է կամաւ ու ինքնաբերաբար բարենորոգում ընել, և ոչ թէ սպասել որ նախ գանգատներ, բողոքներ, դժգոհութիւններ ու մինչեւ անգամ ապստամբութիւններ կամ հրոսային շարժումներ սկսին, արծարծուին, զայրանան և ապա անոնց առաջքն առնելու համար բարենորոգմանց ձեւնարկել։

Այս կերպ զործողութիւն կունայ կոչուիլ «ճաչէն ետք մանանեխ»։ ուստի չատ անգամ ի դերեւ կ'ելլէ։

Բնականաբար հին բէմիմին ատեն ընդհանրապէս այդ դրութեան հետեւիլ սովորութիւն էր, և բնաւ օգուտ չէր ունենար, ինչպէս Պուլկարիոյ ապստամբութենէն ետք խոստացուած ամէն բարենորոգում օգուտ չունեցաւ. հետեւանքը գիտենք թէ ինչ եղաւ, մեր կարգին վրայ անեկուեցաւ պուլկար ազգութիւն մը, որ միշտ նախանձով ու խեթիւ կը նայի մեզ։

Գոնէ նոր բէմիմին մէջ այդ սխալը չպիտի կրկնուէր։ Բայց դժբախտաբար թէ՛ Եէմէնի, թէ Հօրանի և թէ անցեալ տարուան Ապանիոյ և այս տարուան Մաքիսոնիոյ ապստամբութիւններէն ետքն է որ այդ երկիրներու մէջ բարենորոգումներ գործադրել հարկ դատուեցաւ. մինչեւ լաւագոյն և չնաւոր կ'ըլլար գործադրել ինչ որ ապստամբութիւններէն ետք գործադրել պատրաստ դատուեցաւ կամ կը դատուի, իսկ եղած դրամի եւ մարդու և զոյքերու զոհողութիւնները բոլորը ի զուր գացին, մտաւոգութիւնները, մտքերու տիրոջութիւնները և ազգանպատակներ ալ զատ։

Գոնէ այժմ մեր թարական է տեսնել թէ կառավարութիւնը զգացած կ'երևի այդ սխալ դրութեան զէշ հետեւանքները և որոշած է կանխել այժմէն ետքը ընել չարիքներու համար։ Եւ այս անգամ սկսած է Մակեդոնիայէն, ուր որոշած է լիազօր քննիչներ զրկել, տալով անոնց արտօնութիւն հակիրճ օրէնքի եւ արդարութեան անաչառ գործադրութիւնը վրայ, անկախ՝ տեղական պաշտօնեաներէ և նոյն իսկ անոնց արարքները ու գործերը քննելով ու դատելով լիազօրութեամբ եւ միմիայն ներքին գործոց նախարարութեան պատասխանատու ըլլալով ու անոր հետ յարաբերութիւն ունենալով։

Թափանցէ ու դնահատումէ զատ ըսելիք չունինք կառավարութեան այս բարեպատեհ անօրինութեանը համար և կը յուսանք թէ յանձին Սարաֆա էֆ.ի և Բէշիր սէյի կատարուած քննիչներու ընտրութիւնն ալ նոյնքան նպատակայարմար է որքան քննիչ ըրկելու սկզբունքը։

Սակայն է անգամ մանրամասնել թէ ինչու համար անհրաժեշտ են այսպիսի քննիչները և թէ ինչ կարեւոր ու կենսական ծառայութիւն կրնան մատուցանել գաւառացի ժողովրդեան ընդհանրապէս։

Յայտնի է թէ օսմանեան տէրութեան ներքին ցաւը, զոր կրնանք կոչել փասիս, օրէնքներու և արդարութեան անտեսումն է իր պաշտօնէից կողմէ, ինչ որ ուրիշ բառով կը նշանակէ անոնց զեղծումը։ Մեր տէրութեան մանաւորապէս 1839ի կիւլհանէի Խաթթը Շերիֆի հրատարակութենէն ետք հաստատած օրէնքները այնչափ իմաստուն, արդար և լայնամիտ են, որ եթէ անաչառապէս գործադրուէին, այսօր բաւին իսկական իմաստով երկրաւոր դրախտ մը եղած էր Թուրքիա, որ արդէն էր Եւրոպական ու Ասիական մասերով, երկրագունդի երկու չորսերու կեդրոնը գտնուելով և բնական հիանալի դիրքով ու անսպառ բարեբերութեան անսահման ընդունակութեամբ օժտուած ըլլալով՝ այդպիսի երջանիկ երկիր մը դառնալու սահմանուած է անխախտ բնութենէն։

Բայց ափսո՜ սոր օրէնքներու և արդարութեան զանցառութիւնը և պաշտօնէից զեղծումները երկրին հասուցին ահա այսօրուան վիճակին, որ 1839ի առենուան սահմաններուն հաղիւ կէսը կը պահէ գրեթէ, իսկ մնացեալն կրնը կը պահէ մեծագուարար պետական պարտքն ալ ուրիշ։

Ուրեմն միայն մէկ ճամբայ կայ այս երկրին փրկութեան, բարգաւաճման և երջանկութեան իրրև պայմանը, այն է պարտաւորել բոլոր պաշտօնեաները, մեծ ու փոքր, կեդրոնական թէ գաւառական, պատասխանատու ընել զանոնք, ամենայն կերպով գործադրելու օրէնքները ու արդարութիւնը ամէն կէսի՝ ամէն ասպետի վրայ և ամէն տարբերու դէմ առանց ազգի, ցեղի և կրօնի խտրութեան։ Այս դրութիւնն ալ կարելի է խիստ հակոզութեամբ և զեղծանողները առնտարակ պատժելու անողութեամբ թէ մայրաքաղաքին մէջ և թէ գաւառները։ Հեռաւոր ինչ մէջոց ու հնարք որ այս արդիւնքը առաջ կը բերէ, երկրին փրկութիւն է և կարելի չէ զայն պէսք եղածին չափ գովել ու գրուատել։

Գաւառները քննիչ զրկել, այդ նպատակին հասնելու միջոցներէն մէկն է. ասոր համար է որ ուրախութեամբ կը հրաչեմք կառավարութեան Մակեդոնիոյ մասին բրած այդ խելացի անօրինութիւնը։ Իսկ երբ խմանք թէ զրկուած քննիչները լիազի արդարացուցած են իրենց վրայ դրուածոյ յոյսերը, ա՛ւելի մեծամայն կը ծափահարենք կառավարական այդ անօրինութիւնը։

Սակայն կարեւոր կէտ մը կայ, զոր պէսք չէ երբեք ուշադրութենէ վրիպեցնել կառավարութիւնը, և սա այն է որ Մակեդոնիոյ չափ անհրաժեշտ է նոյնպիսի իրաւասութիւններով քննիչ զրկել նաև Հայաստան, ուր ոչ նուազ և գեռ ալ աւելի զանգատներ, բողոքներ և դժգոհութիւններ կան տեղական ամէն կարգի պաշտօնէից դէմ, և ուր զեղծումները, կամայականութիւնները, օրինազանցութիւնները քմահաճոյքները աւելի քան ոչուր ասնձաղանգ կը թագաւորեն, անարեկելով խեղճ ժողովուրդը անօթութեան, խոչտանգումի ու մահուան սպառնալիքներով և արհամարհանքով, որոնց տիրանչելու արձագանգները զրեթէ ամէն օր կը լսենք տեղական ամէն լեռնէ լեռագրայ էջերը, տարածուելով չատ անգամ մինչեւ իսկ Եւրոպա ու Ամերիկա։

Ուստի կը յուսանք իրրև օսմ. քաղաքացի որ ամէն արդարութիւն իր կառավարութենէն սպասելու իրաւունքն ունի, կը պահանջենք մեր նոր քննիչ զրկելու դրութիւնը միայն չսահմանափակուի Մակեդոնիոյ վրայ, այլ և տէրութեան ուրիշ մասերուն հետ նաև Հայաստանի համար ալ գործադրուի, մանաւանդ որ Սա մանագրութեան հաշուումն ի վեր երեք տարի է որ այդ բանը կը խնդրենք, կը թախանձենք ու կը պահանջենք։

Զենք զիտեր թէ Մակեդոնիոյ բնակիչներն ալ այդպիսի բան մը կը խնդրեին թէ ոչ, բայց արդէն չենդրուած ու չպահանջուած, պէսք է այդ դրութիւնը գործադրել։ Եւ քանի որ անոր բարկոյս սկզբնաւորութիւնը եղաւ, քաջալոյս ենք թէ կարգը պիտի գայ անմիջական կերպով Հայաստանի։ Ու այս յոյսով այժմէն մեր զոհունակութիւնը կը յայտնենք կառավարութեան։

ՄԱՐԿՈՍ ԴԱՆԹԱՆԵԱՆ

طقوزنجی فصل

حمیداندیشه‌لر ایچنده

عبدالحمید صالحه خانمك بتون استنطاقنی برپرده آرقه‌سندن دیکله‌مشیدی، وصالحه خانمدن اصدقای بندکانك آیاغنه دوشوب رجا واسترحامانده بولنه‌جغنی وکیزلی قومیته‌نك اعضالرینی برر برر اله ویره‌جکنی انتظار ایتمکده ایدی .

صالحه خانم ایسه بوتصوراتك عکسی اوله‌رق ساعتلرله کندینه تحقیرآمیز سوزلرده بولنمشیدی. حمید کیزلندیکی یرده حقنده اولان بوحقارتدن طولایی صالحه خانمی زورله ، اذیتلرله سویلتمك اوزره وعکس تقدیرده اولدورمکه بیله امر ویره‌جك حالت روحیه‌لر کچیرمشیدی .

بومتانتلی قادین ایچون اولوم هیچ کبی برشیٔ اولدیغنی بیلدیکی جهتله ، صبر ایتمکی ترجیح ایده‌رك آرزوسی وجهله سویله‌سنی ترك ایدوب، کیزلی قومیته‌نك جنایات خفیه‌سنی ، اقراردن امتناع ایلدیکنده زورله سویاتمك اصولنه صالحه خانم ماضی‌نك قورقونج وقعه‌لرندن زیاده‌سیله متأثر اوله‌رق ، آرتق سوز سویلیکه مجالی قالمادیغندن سکوت ایتدی .

عزت پاشا ساعته باقوب شفق آتمغه بك آز بروقت قالدیغنی آکلایه‌رق :

— خانم، بوکون بوقدرله کفایت ایده‌جکز، زیرا نه سزده جواب ویرمکه طاقت، نه‌ده بزده دیکله‌مکه حال ... قالدی.

ذاتاً حکایه کزده تام بزم ایسته‌دیکمز نقطه‌یه واصل اولدی ، شمدیلك کیدوب استراحت ایده‌بیلیرسکز . دیدی .

عزت پاشا بوسوزلرندن صوکره چاکی اوره‌رق ایچری‌یه برخدمه کیردیکنده :

— خانمی بورایه کتیرن خدمتکارلری چاغیریکز ، دیدی .

صالحه خانمی بوصالونه کتیرن خدمتکارلر، کلوب ینه کوتوردیلر .

حاکمرده برر برر صالوندن طیشاری‌یه چیقدیلر .

حقی بکك بوسوزلرندن صوك درجه متأثر اولوب، زوجمك انتقام وصیتی وچوجقلریمك‌ده پنجهٔ استبداده فدا اولدیغنی کوره‌رك ، بنم کبی بیکلرجه والده‌لرك آه وفغانی وآوازهٔ انتقامی روحمه اودرجه تأثیر نفوذ ایتدی‌که بتون قوتله آیاغه قالقوب حقی بکك النی صیقه‌رق :

— اوت ! بو دقیقه‌دن اعتباراً استبدادك بیقلمامسی ووطنك سلامتی ایچون تکمیل مادی ومعنوی قوتلریمزی برلشدیروب چالشه‌لم، دیدم.

حقی بکله تعاطی ایتدیکمز شو سوزلری دقتله دیکله‌ین کنج مکتبلی یانمه کلوب المی اوپه‌رك، محزون برچهره ایله :

— بنده برابر آلیکز زیرا بن‌دخی دکزه آتیلان رفیقلریمك انتقامنی آلمق ایسترم، دیدی.

ایشته اوبالقجی قلبه‌سنده تشکیل اولنان قومیته سزی بوقدر دوچار خوف وتلاش ایدییور ، لکن تکمیل تعقیباتکزه هیچ اهمیت ویرمیه‌رك غایهٔ آمالنه طوغری دائما یورویه‌جکدر . . .

(۱۰۱) عبدالحمید وشیوق هولمس

ایکنجی قسم :

قهرمان تورك خانمی

سکزنجی باب

صالحه خانمك استنطاقی

صالحه خانم بواوزون مدت دوام ایدن حکایه‌دن یوریله‌رق ، سوزینی کسوب مندیلیله یوزینی سیلمکه باشلادی .

بوائناده قپو آچیلوب عزت پاشا ایچری‌یه کیره‌رك ، موقتاً ریاست ایتمکده اولان تحسین پاشانك یرینه اوطوردی،وفوق العاده بر نزاکتله:

— خانم ، حکایه‌کزی دوام ایدیکز ، دیدی .

صالحه خانم سوزینه دوام ایده‌رك :

— حقی بك، عقلم باشمه کلدیکنی کوردیکنده، دکزلرده بوغیلوب شهید اولان چوجقلرم کبی بریجك اولادیده دکزه آتلدیغنی سویله‌رك ، روحلرمز عینی درد ایله مضطرب وکندیسی دخی بنم کبی مکدر ومأیوس اولدیغنی بیلدیردی.

بونی متعاقب حقی بك حدتلی برطرزله :

— معروض اولدیغمز وحشی جنایتلردن طولایی ، وطن اوغورنده فدای جان ایدن چوجقلریمز ، وبتون شهدای وطن نامنه اخذثار ایتمکله بز متسلی اوله‌بیلیرز ، بوندن صوکره یکانه مقصدمز، وطنك سلامتی واستبدادك محوی اوله‌جقدر، زیرا یانمش اولان قلبلریمزی بومقصدی هدف حرکت ایده‌رك، تسکین ایده‌بیلیرز دیدی.

مراجعت ایدلمسنی امر ایتمشیدی .

اثنای استنطاقده ، ایکی دفعه حمیدك یاننه کلن صادق بنده‌سی عزت پاشا ، دخی صالحه خانم ایله طاتلیلقله طاورانوب صوکره ایجابنك اجراسی ظننده ایدی .

استنطاق بیتدیکنده عزت اوچنجی دفعه ، اویقوسز قالوب برقولتوقلی صندالیه‌یه یرلشمش شوکتمآب افندیسنك حضورینه چیقه‌رق :

— شوکتمآب افندمز ، امرلریکزی تمامیله اجرا ایتدك لکن بزه لازم اولان معلوماتی هنوز الده ایدمه‌دك ایسه‌ده یارینکی استنطاقده هرشیئی اعتراف ایتدیره‌بیله‌جکمزی مأمول ایده‌رم دیدی.

حمید وحشی برچهره ایله :

(مابعدی یارین صباح)

استخراجاً طبعی ممنوعدر

دوراستبداددە کنج طلبه‌لرك نه صورتله دکزه آتیلدقلرینی مصور غراموفون پلاقلری [بغچه قپوده احمد شکری] بکك تجارتخانه‌سنده صاتلقده‌در، ارباب مراقه جداً توصیه ایدرز .

ՊԱՅՔԱՐԸ

ԷՍԱՆԻՆ Վ.ԱՐԹԱՐԱՆԻՆ ՇՈՒՐՋ

ՍԻՐԵԼԻ ՕՏԵԱՆ ԷՖ.

Ես մէկն եմ անոնցմէ որ զզուանքով կ'արհամարհեն երբ խնդիր մը խեղաթիւրելու համար միաք պղտորող յերիւրանքներ կ'ըլլան, բամբասանքներ կը յիշուին, «Այս ինչին մասը կայ»ի պէս անարդ լրոլոգաբոհներու կը դիմեն։

Եւ այս մեքենայութիւնները՝ Էսանին շուրջ յուզուած պայքարին մէջ տեսած ըլլալուս համար էր որ «Արեւելք»ի մէջ ակնարկեցի քանի մը տեսութ դերակատարներու։ Մի կարծէք որ ես ալ վարակուած ըլլամ իմ ամենէն ուելի ատած այս մոլութենէն։ Եթէ իմ վրաս այս սխալանիշերը կը կասկածիք, բացայայտ պիտի ըսեմ որ, իբր Միւթիւեան չեղած համակիր մը սրտունջքի, դժգոհութեան բառ մը իսկ չեմ ունեցած երբ կուսակցականներ հեռագիրներ գրուած են ուսուցչական սթեռնները և բացասիկ ասպնջականութիւն մը վայելած են։ Այսպէս Դաշնակցական Պ. Լեւոն Սեզրոսեանի, Հնչակեան Պ. Սապաս Գիւլեանի, Պ. Դանիեանի և ուրիշ կուսակցականներու ներկայութիւնը չէ վրդոված զիս։ Ես այն սարսափար հոգիներէն չեմ որոնք կուսակցականներու մղձաւանջը ունին իրենց աչքին առջեւ։ Մէջ, թէեւ ըսեմ որ, կուսակցական նպատակներ յուզողներ ալ կան (Համակիրներուն մէջ) և Դաշնակցականի, Հնչակեանի լուռ հակամարտութիւն մը, երբեմն բաղխումներ կը խոռվեն զանազաններու միտքերը, օրինակի համար Պ. Սապաս Գիւլեանի դէմ յարուցուած չարժումը, ուր Միւթիւեանը դեր մը չունէր, կամ Միւթիւեան անունով չէր, այլ անհատապէս։ Կուսակցական այս հաշիւները, յետին միտքերը, պայքարները, վերջապէս՝ հոգի խնդիրները զիս չեն շահագրգռեր։ Երբեք, հերոսաբար «ասոր անոր մասը կայ» ըսելով խրատական ճճեցնու չեմ դիմեր։ Նոյնիսկ այնչափ անասրերեր եմ որ երբ ինձի ըսեն թէ Էսանին ակներեւութիւններ քիւրդ առաջնորդելով թատերական ներքեւայուցում մը սուեր են, ոչ իսկ մտածեցի թէ Միւթիւեան ո՛ր անդամը առաջնորդած է դիրենք, գայթակղալի ձեւեր չաուի, և առանձին ալ ծիծաղելի է հարկաւ։ Գեղարուեստական երեկոյթի մը մասնակցեր են, սակայն չէ որ իրաւունք պիտի տար մեզի՝ օձիքին կառչելու յանուն Էսանեան վարժարանի Բարոյականին ու Բարեկարգութեան կուրծք կոծողներուն։ Բայց երբ կը տեսնամ որ կարգ մը ազգասէրներ մարդիկ, Պուլպուլաբերդի և Տոլապերէզի բաւիշներուն մէջ բերի թաքնելով, խարխարելով սատրագրութիւն կը հաւաքեն, երբ բարի հայրերու միաքը պղտորելու համար «աղաքը անհնաւոս կ'ընէ կոր Մարգարեանը, գպրոցին հանեկ'ընէ»ի ոճով սուրին բրօխոքասիոնի կը դիմեն, այս նախատինքին ո՛չ ոք կը հանդուրժէ։ Կը տեսնէ՞ք թէ ո՛ւր պէտք է փնտռել «Մաս կայ»ի խրատիկը։ Էսանեան վարժարանի բարեկարգութիւնը հարկաւ ամէնուս փափաքն է։ Մարդ տխմար ըլլալու է ասոր հակառակելու համար։ Բայց Էսանեան վարժարանի բարեկարգութիւն ըսելով երբ ամէն գլխով անօրէնը տապալել կ'ուզուի, ասիկա անիրաւ հաւածանք մըն է, ու պարեկութիւն չէ պաշտպանել այս հաւածանքը։ Արդի անօրէնը Էսանեան վարժարանին համար բաւական է, եթէ քիչ մը ուելի կանոնաւորութեամբ հետեւի իր ստանձնած դասերուն և անաչառ տղաքը զպիրու համար նուազ խիստ մէթոտ մը վարէ։ Սանք անուղղայ թերութիւններ չեն։ Այս թերութիւններուն համար 35 տարուան դասատուութենէ ուսուցիչ մը հրապարականաստ տարակուսելի մը հրապարականաստ կերպով ձգել, հարուածել՝ գոնէ իմ խիղճս դէմ է։ Իսկ անկէ անդին, ուսուցչական կաղմը զրաւելու, նոր ոյժեր բերել, վարժարանին ծրագիրը բարկուել. ամէնքս ալ համամիտ ենք։ Մէջերնիս յեղափոխական չկայ, սիրելի Օտեան էֆ.։

***

ՎԵՐՋԻՆ ԽՕՍՔ ՄԸ

Դարդացի Է. Ս. Միւթիւեան Վարչական Ժողովին յայտարարութիւնը, որ կ'ուրակայնէր թէ ինք գործած է Ընդհ. Ժողովին որոշած հրահանգներուն վրայ։ Փախուստի համրայ։ Ընդհ. Ժողովին գիշերային նիստին մէջ Վարչական Խորհուրդին անդամները մեծամասնութիւն եղած են, որով ձայնի առուկութիւնը իրենց կողմը եղած է։ Մինչդեռ Վարչական Խորհուրդը չէր ուզեր քուէին մասնակցիլ, (ինչպէս ինք իր բերած առաջարկը կը քուէարկէ)։ Նոյնկոր Ղեմանոնագրի, քուէի իրաւունք չունէին պատուակալ անդամները որ Էսանան վարժարանի սան չեն, մինչ նոյնիսկ պատուիրակ ընտրուած են անոնցմէ։ Ցնտոյ «գիշերային նիստ» անհասկնալի կը մնայ ինծի։ Օր ցորեկով, արեւի տակ ինչու չընենք նիստերը։ կիրակի օրերը օրինակի համար, ինչպէս կ'ըլլար միշտ. մանաւանդ որ շատեր գիւղերը գացած են, կիրակի օրերը միայն կրնան դալ, մինչդեռ չարթու մէջ գիշերանց նիստ ընելով՝ զանոնք Ժողովէն հեռացնել, զրկել է պարզապէս։ Տնօրէնը ամբաստանելով իրը յանուն Միւթիւեան զեղծում գործած, լարած էին Միւթիւեան անդամները անոր դէմ, և այս պայմաններուն մէջ ձեռք բերուած էր հրաժարեցուցման որոշումը։ Մինչդեռ վերջէն հաստատուեցաւ որ բոլորովին անմեղ է իրեն վերագրուած զեղծումին մէջ։ Հետեւաբար ուրիշ Ընդհ. Ժողով մը չդումարուեցաւ, որով ճշգուէր Ժողովին բանկիկ նոր ընթացքը ամբաստանութեան խնդիրը լուսաբանուելէն ետք։ Ուստի պէտք էր Մարգարեանի հրաժարեցուցման որոշում մը կայ, անիրաւութիւն է, ասիկա չանագործել է։ Սակայն որոշումը՝ որ Մարգարեանի դէմ յարուցուած ամբաստանութենէն ծագում առաւ։

Կը հարցնեմ թէ «խեղաթիւրում»է երբ հանրագրութիւն հաւաքելու համար ոգորմելի մարդիկ ձեռք առնուած ըլլալը գրեցինք, որոնք մուտ խաւերու մէջ կ'երթան խաբելու միամիտներ և անոնց ձեռքէն ստորագրութիւն կորզելու։ Անչուշտ գեռ չաս ու չաս ըսելիքներ կան, բայց հրապարակէ՛ առաջ, կը սպասենք Ընդհ. Ժողովին։

ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԱՆԴԱՄ ՄԸ

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱՊԱՆԻԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Արպանիա զտնուող զինուորներուն մէկ մասը եւս պիտի կանչուի ընդհուպ։ Զօրագունդերը հետզհետէ իրենց տեղերը պիտի գառնան։ Մէկ մասը Եանեայի նահանգը պիտի դրկուի, հոն ծագած ապստամբական չարժումը խեղդելու համար։ Հարկ եղած զեկոյցները եղած են Ապպանիոյ արշաւասումին հրամանատար Ապտուլան փաշայի։

** Սկսելէն յետոյ 26 թիւով քաշուած պաշտօնական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Իդրպիշա գիւղէն Եուլան օղլու ձօրս և Սիլէմ օղլու Պուզան անցեալ չաբթի օր ծանրապէս վիրաւորելով սահմանապահ զինուոր մը, Գարատաղի Բալիքա գիւղը խոյս տուած են։ Միեւնոյն օրը, մէջօրէին յետոյ, Միրքօմալի անուն անձ մը, Գարատաղցիներու ընկերակցութեամբ, Գարաանի պահանոցին վրայ յարձակում գործած է։ Միրքօմալի եւ ընկերները օսմանեան զինուորներու կողմէ եւս մղուած են։

** Նախարարաց Խորհուրդը առջի օրուան նիստին մէջ խորհրդակցութիւններ կատարեց Ապպանիոյ ընդհանուր կացութեան և Շքոտարայի նահանգին մէջ ի գործ դրուելիք բարենորոգումներուն վրայ։ Տուրքերու գանձման նոր եղանակին վրայ ալ խորհրդակցեցաւ։ Նախարարաց Խորհուրդը։ Պոյանա լիճին յատակը մաքրելու և Շքոտարայի լիճին ճահիճները ցամքեցընելու ծրագիրը քննուեցաւ։ Դալով Շքոտարայի նահանգին մէջ շինուելիք ճամբաներուն, Նախարարաց Խորհուրդը երկարօրէն զրաղեցաւ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան կողմէ ուղղուած վարկերուն վրայ։ Գործադուրները Մալիսորներէն պիտի առնուին։ «Իգամա»ի բանին նայելով, միայն Մալիսորները պիտի օգտուին եղած զիջումներէն, քանի որ առնոնք ոչ է աշխատութիւն չունենալու, չեն կրնար կատարել տէրութեան հանդէպ ունեցած իրենց պարտքերը։ Իսկ գինուորական ծառայութիւնը առայմն անդամ ընկնուն համար, յարմար դատուած է որ իրենց գտնուած տեղերուն մէջ զինուորագրուին։ Ասով հանդերձ, կատարութիւնը մասդիր է դիրութիւնն, ընծայելու Ապպանիոյ ուրիշ մասերու բնակիչներուն ալ, պայմանաւ որ զինուորական կարգ ու սարքը չխանգարուի։

** Շքոտարայէն քաշուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ մինչեւ հիմա Թուրքիա վերադարձող Մալիսորներուն թիւը 2000ի կը հասնի։

** Կը հաստատի թէ մօտերս մալիսոր պետերու պատուիրակութիւն մը պիտի գայ Պոլիս, կատարութեան հնարաւորութիւն յայտնելու համար ցոյց տրուած բարեացակամութեան համար։

** Կառավարութիւնը սկզբունքով որոշած է Շքոտարայի նահանգը զրկել մասնաւոր յանձնաժողով մը, որ բոլոր Ապպանիացիներուն պիտի բացատրէ Մալիսորներուն եղած զիջումները, հանդարտեցնելու համար ժողովուրդը։

** Ապպանիէն «Տօղրու Սէօզ» լրագրին խմբագրապետ Արիֆի Հիքմէթ պէյ առջի օր եպարքոսին կողմէ ընդունուեցաւ։ Հապգը փաշա հաւատաց թէ կառավարութիւնը տրամադիր է Ապպանիոյ մասին բարեացակամութիւն ցոյց տալու, պայմանաւ որ եղած առաջարկները հաւասկ չրլլան երկրին շահերուն։ Արիֆի Հիքմէթ պէյ գոհ մնաց այդ պատասխանէն։

** Վիճենայէն հասած հեռագրի մը համաձայն, քաղաքական չրջանակներու մէջ կը հաւատուի թէ մօտերս բանակցութիւններ պիտի կատարուին, Թուրքիոյ և Գարատաղի միջեւ առկախ եղող վէճերը կարգադրելու համար։ Հաստատումի խնդրին վրայ ամենէն վերջը բանակցութիւն պիտի կատարուի, որպէսզի ամէն կնճռոտութեանց առաջքը առնուի։

** «Բուժէլի» թերթը նոր մանրամասնութիւններ կը հաղորդէ Պէրաթի մէջ կազմակերպուած ապստամբական չարժումին վրայ։ Այդ չարժման վարիչն է Նամրդ Սէլիմ անուն անձ մը, որ զինեալ գումարում մը սարքած է։ Այդ գումարումին մէջ որոշում տրուած է Պէրաթի բնակիչները ոտքի հանել։ Տեղական իշխանութիւնը իմանալով զօրաստումբ մը զրկած է այդ խռովարարներուն վրայ։ Այս վերջինները թէեւ պաշարուած, բայց գիւղերուն մէջ ապրելնէն օգուտ քաղելով խոյս տուած են։

** Եանեայի մէջ երկու նոր ընդհարումներ կատարուած են, առաջինը Կօրիցայի չրջանակները և երկրորդը՝ Ֆիկիթի մօտ, Մուհարրէմ Բիւշրի հռչակաւոր հրոսակումբին հետ։ Բաղմաթիւ հրոսակներ վիրաւորուած են։ Մէկ քանի հրոսակներ ալ գերի բռնուելով բանտարկուած են։ Հրոսակաց Մուհարրէմ Բիւշրի ալ վիրաւորուած է, բայց յաջողած է փախչիլ։ Եանեայի նահանգին ամէն կողմերը հրաման տրուած է հրոսակումբը ձերբակալելու։

ԹՈՒՐՔԵԼԻՊՈՒԼԵԱՆ ՆՈՐ ՄԻՋԱԴԵՊ

Իսմիրնէն առջի օրուան թիւով կը հեռագրեն թէ Համամ Բիթարի պանակախումբին երկու պուլկար զինուոր օսմ. հողը անցած և ժամ մը հոն մնացած են։ Օսմ. պահակ չորս զինուորներ անոնց զդարարած են որ եւս քաշուին, բայց պուլկար զինուորները հրացան պարպած են։ Գնդակ մը հասպիկով թուրք զինուորներէն մէկուն հրացանին, կոր կոր ըրած է զայն։ Օսմ. զինուորները փոխադարձաբար կրակ ընելով երկու պուլկար զինուորները սպաննած են։ Պոլիս պաս. նախարարութիւնն լուր տրուած ըլլալով, նախարարութիւնը հրաման զրկած է որ զինուորական իշխանութիւնները այդ խնդրին մէջ հեռեւին այն ուղղութեան, որ ենթադրուած է սահմանագիծի դէպքերու մասին երկու երկիրներու միջեւ։ Կրնուած համաձայնութեան մէջ։

ՄԱԼԻՍՊՈՐՆԵՐՈՒ ԳԵՆԵՐԱԼՆԵՐԸ

Կառավարութիւնը առայմ յետաձգած է այն որոշման գործադրութիւնը, որով քսնիչներ պիտի զրկուին Մակեդոնիա։ «Սթամպուլ» կ'ըսէ թէ այդ յետաձգումը ընդհանուր ցաւ պիտի պատճառէ Մակեդոնիոյ պուլկար և յոյն բնակչութեանց։

ՄԻՔՋԱԴԻՊ ՄԸ ՏԻՏԻՒՆԱՆԻ ՄԷՋ

Անցեալները Տէտեաղան գտնուող իտալական ձկնորսանաւերու մարդիկը կիներու ծովու բաղնիքը կը մտնեն։ Կիները կը սկսին պոռալ։ Մերտնի մը օգնութեան կը փութայ, բայց ձկնորսները կը ծեծեն զայն։ Ոստիկաններ կը հասնին ձերբակալելու համար, սակայն ձկնորսները իրենց նաւերը ապատանելով իտալական զրօշ կը պարզեն ու կը հեռանան։ Ցետոյ կը վկայուանան։ Իտալական հիւպատոսարանի թարգմանը նաւ երթալով կը պահանջէ որ յանցաւորները հիւպատոսարան յանձնուին բայց նաւապետը կը մերժէ։

ԹԼՄԱՏԱՆԱՆ ՏԱՊԱՆԱՊԸ

«Ակէմատաթ»ի ըսածին նայելով, Նախարարաց Խորհուրդը առջի օրուան նիստին մէջ նկատի առաւ երմական տապանպի խնդիրը, որ հեղհետէ սուր հանգամանք կը ստանայ։ Այդ տապանպին առաջքը առնելու համար, որոշուեր է յանձնաժողով մը կազմել երմական նախարարին նախագահութեամբ և մասնագէտներու անդամակցութեամբ։ Այդ յանձնաժողովը իր խորհրդակցութեանց արդիւնքը տեղեկագրով մը պիտի յղէ Նախարարաց Խորհուրդին։

ԵՐԵԱՆԹԱՂԻՒ ՆՈՐ ԴԻՏՈՒԵՐԸ

Երկաթուղիներու Ընդհ. Բէյմն սկսած է ասիական գիծերու ուսումնասիրութիւնը կատարել։ Ճարտարագէտներու հինգ խումբ Տրապիզոն ու Սամսոն գացած են։ Բաւ մէջի մէջ չմուելիք նոր գիծերու ուսումնասիրութիւնը մէկ ամիսէն պիտի սկսի։ Ցրանապէն մարտարագէտներ պիտի բերուին այդ ուսումնասիրութեանց համար։ Ընդհ. Բէյմին և կառավարութեան միջեւ կնքուած պայմանագրութեան համաձայն, Ազրիականի մեծ գծին ուսումնասիրութիւնները 16 ամիսէն պիտի աւարտին, Հարաւային Ալ գանիոյ գիծինը՝ 19 ամիսէն և թուրքերէնի մնացեալ գիծինը՝ 22 ամիսէն,

ԸՆԿԵՐՎԱՐԱՆԱՆՆԵՐՈՒ ԴԻՄ ՍԳԱՌՆԱԼԻՔ

Սերտիկի ընկերվարական Դաշնակցութեան քարտուղարը հրէական լեղուով սա նամակը ստացած է Նամակատան միջոցաւ. «Ընկերներ, խմբակ մը որոշած է սպաննել Սապէթէյ Լէվին և Սամուէլ Եօհան։ Խնդրեմ, հակեցէք անոնց վրայ։ Սուրբ. Զեզ սիրող մը։» Ընկերվարական Դաշնակցութեան գլուխը գումարում մը ընելով խնդիրը ոստիկանութեան իմաց տուած է։ Սապէթէյ Լէվի և Սամուէլ Եօհան, գործող ընկերվարականներ, վերջերս քմահաճօրէն բանտարկուած էին։ Գործաւորներուն մէջ մեծ ժողովրդականութիւն կը վայելեն։ Գործաւորդասակարգը կը խորհի թէ իր դէմ ուղղուած հալածանք մըն է, և այդ պատճառաւ յուզման մասնուած է։

ԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ԵԷՄԷՆԻՆ ՄԷՋ

Կառավարութիւնը որոշած է Եէմէնի գտնուող զինուորներուն մէկ մասը եւս կանչել կացութիւնը սրուելուն համար։

*** Իմիթազի ականակուս պատուելուն տրուելու Մէջբէլի Լիմիր Շէրիֆ Հիւսէին փաշայի, Էրգան պաշարումէ ազատելուն առիթիւ մասուցած ծառայութիւններուն համար։

ՀԱՆՔ. ՇԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հանք. շինութիւնից նախարար Հուլուսի պէյ մէկ չարթէն եպարքոսին պիտի յղէ ընդարձակ անդրադարձ մը Թուրքիոյ մէջ կատարուելիք հանք. շինութիւնների մասին։ Տեղեկագրին մէջ ամենէն անհրաժեշտ նկատուած է նամանգային ճամբաներու շինութիւնը։ Հուլուսի պէյի տեղեկագիրը նախարարաց Խորհուրդին և երեսի. Ժողովին հաստատութեան պիտի ենթարկուի։

ԲՈԼՇԵՎԻԶՄ

Առջի օրուան դէպքերը սա թաղերուն մէջ պատահած են. Պէյքօզ՝ 4, Բերա՝ 3, Գէրիքէօյ՝ 1, Կէսիկ փաչա՝ 1, Պէյլիքթաշ՝ 1, Սկիւտար՝ 1, Թոփհանէ՝ 1, Հէյսպէլի՝ 1, մինչեւ հիմա 401 հոգի վարակուած և 220 հոգի մեռած են։

*** Անցեալ երկուշաբթի իրիկուն Զաւթիոյ մէջ արմտիքի վաճառական Եանի Բէշիշօղլու Հէյսպէլի կղզիի մէկ զրասարանը կը գտնուէր, երբ յանկարծակի անհանդստութիւն մը ունեցաւ։ Առանց կարեւորութիւն ընծայելու, մինչեւ տուն դնաց։ Բոլորայէ վարակուած ըլլալով երեքշաբթի իրիկուն մեռաւ։ Կինն ալ քոլերայէ բռնուած, քանի մը ժամ յետոյ մեռաւ։ Այդ կրկնակ մահը մեծ տպաւորութիւն առաջ բերած է կղզիին մէջ։

ՄԱԳԴԻՐԻԼՅՕԳԻՆ ՈՃԻՐԸ

Իթթիհատական սպայ Միւմթազ պէյ, որ Հալպ կը գտնուի, տեղւոյն ընդհ. դատախազին կողմէ հարցաքննուած է։ Դատական թուղթերը նամակատան յանձնուած են, Պոլսոյ ընդհ. դատախազութեան զրկուելու համար։

*** Ամբաստանեալ Մուսթաֆա Նապիմ և չէրքէզ Անմէտ որ ցարդ արտաքին յարաբերութիւնէ զրկուած էին, արտօնուեցան յարաբերութիւն ունենալու միւս բանտարկեալներուն հետ։ Իսկ Մէհէրբէթ օթէլին մէջ ձերբակալուած Մէհմէտի մասին բան մը հաստատուած չըլլալով, Պատերազմ. Ատենին յանձնուեցաւ զինք կրկուն համար։

Պ. ՐԻՖԹԻԼԻ ԱՌԵՏԱՆԳՈՒՄԸ

Վերջապէս կարկի եղած է յարաբերութեան մասնել գերմանացի բրոֆէսէօր Պ. Ռիֆթիլը առևտանգող աւազակներուն հետ։ Աւազակները երկու խումբի բաժնուած են. մէկ մասը օսմ. հողին վրայ մնացած է, իսկ միւս մասը Ցանասատան խոյս տուած է։ Առաջին խումբը 4000 օսմ. ոսկի կը պահանջէ, մինչ երկրորդ խումբը 25,000 օսմ. ոսկի՝ ուզէ։ Փոքր պիտի ըլլայ հանձնաժողովոն մը յանդելու։ Ցայսմի չէ թէ Պ. Ռիֆթիլը կ'ապրի՝, և եթէ կենդանի, ո՞ւր կը գտնուի։ Իշխանութիւնները կը ջանան նաև այդ կարեւոր կէտը լուսաբանել։

ՄԱՔԲԱՍՏՈՒՆՆԵՐՈՒ ԴԻՐՕՃԸ

Կայս. իրատէ մը վաւերացուց այն որոշումը, որուն համաձայն, մասնաւոր դրօշ մը պիտի պարզուի մաքսատուներու վրայ։ Երեկոյենէ սկսեալ այդ որոշումը կը գործադրուի։

ՆԱԽԱՁՊՈՒՇԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑ

Հարկ կա՞յ ըսելու որ քոլերայի սոսկալի համաճարակին ատեն, որ այս միջոցիս կը տիրէ Կ. Պոլսոյ մէջ, քօնեաքը ամենէն ուելի օգտակար ըմպելին է, իրը նախզգուշական միջոց։ Բայց խոհեմութիւն չէ խարդախ քօնեաքները գործածել։ Ուստի ընտիր և լաւ տեսակէ քօնեաքնկր վնտռելու է։ Մեր ընթերցողներուն դիւրութիւն մը ընծայելու համար, Բամպայի առաջնակարգ քօնեաքները կը յանձնարարենք որոնք մեծաչափ օգտակար են առողջութեան։ Բամպայի աղանդերի և սեղանի գինիներն ալ կազդուրիչ և ախորժահամ են, մանաւանդ Իմէթի գինիները, որոնք մեծ հռչակ հանած են իր իրաւամբ։

ԹՈՒՐՔՄԱՆԱԿԱՆ ՇՈՊԵՆԱԼԻՍՏԻՆ ԴԻՏԱԳԸ

Ռումանական չրջանառային ընդհ. դարձակալութիւնը հանրութեան կը ծանուցանէ թէ Բէլօսիմնճի ճամբով (չարաթը երեք երթեւեկ) Ռումանիա գացող ուղեւորները բնաւ քարանթինայի չեն ենթարկուիր, Ռումանիա ընդունուած լլալով բարիի պայմանագրութիւնը։ Ռումանական չրջանառային ընդհ. գործակալութիւնը նմանապէս կը ծանուցանէ թէ «Բրինիբէզա Մարիա» չրջանառ. 10)23ին յատկացուածական ուղեւորութիւն մը պիտի ընէ դէպի Դանուբ, Սուլինա, Կալաց։ Նոգենաւը օգոստ. 10)23ին ժամը 6ին պիտի մեկնի ուղղակի Կալաց, առանց Բէլօսիմնճի հանգիպելու։ Կալացի ճամբորդներն ալ Բէլօսիմնճէի յատուկ նաւուղէնը պիտի վճարեն։ 4—1

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՅԻ

Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ, Պոլսոյ և Բերայի գրասենեակները գոց պիտի ըլլան յաւաքիկայ երեքշաբթի օր օգոստ. 15 և երկուշաբթի օր օգոստոս 28 (Ն. Տ.)։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԻԼՊԵՐԸ

ԶԻՆՈՒՐԱԿԱՆԻ ՄԸ ԱՆԶԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.— «Բանուն» Եէքթա էֆ. երեքշաբթի գիշեր Բերայի Մեծ փողոցին մէջ անձնասպան եղաւ հետեւեալ պարագաներուն ներքեւ։ Եէքթա էֆ. ատենէ մը ի վեր սիրային յարաբերութիւն ունէր Սօֆիի անուն դիւրահաղորդ կնոջ մը հետ։ Երկու տարիներուն զանազան գարնէրատուներու, մանաւանդ Կասպրինիսի մէջ արբենալէ յետոյ Ալի Բիրա էֆ. անուն մարդու մը հետ, ուուն կը դառնային առաւուան դէմ։ Փոգոցները ամայի էին բոլորովին։ Երբ սուրբական բաաժին աջեւ հասան, Եէքթա էֆ. հոմանուիրին ու Ալի Բիրա էֆ.ի յանձնարարեց առջեւէն երթալ։ Եէքթա էֆ. հազիւ քիչ մը հեռացած ընկերներէն, դանակ մը հանելով գերպանէն, սիրտը մխեց։ Ցետոյ ճիչ մը արձակելով գետին փռուեցաւ արիւնոյայ վիճակի մէջ։ Քանի մը ոստիկաններ օգնութեան փութալով հիւանդանոց փոխադրիցին անձնասպանը, որ քիչ յետոյ մեռաւ։ Եէքթա էֆ. վերջին շունչը ուտելէ առաջ յայտարարեց թէ անձնասպան եղած էր։ Հոմանուիրին ու Ալի Բիրա հարցաքննուելէ յետոյ ազատ ձգուեցան։ Անձնասպանութեան շարժառիթը չի՞ գիտեր։ Եէքթա էֆ. իր տարփուհիին առաջարկած էր միասին Դամասկոս երթալ, ուր պիտի փոխադրուէր պաշտօնով, բայց Սօֆիի մարժած էր։ Եէքթա էֆ., խորապէս զղջացած, իր կեանքին վերջ տուած էր, չի կանենալով իր տարփուհիէն բաժնուիլ։

ԽՈՒՐՃԱՑԻ ՈՒՐԱՅԱՅԻ ՄԷՋ.— Ուրֆայի խանութպաններէն Շապանօղլու Օսման և Շիմօ իրարու հետ կռուի կը բռնուին անցեալները։ Երկու հակառակորդներու մարդիկը միջամտելով արիւնալից կռիւ մը կը ծագի և ատկէ ընդհանուր խուճապ մը կը ծագի։ Բոլոր խանութները կը գոցուին։ Ոստիկանութիւնը կը յսէոդի բարեկարգութիւնը վերահաստատել։ Տասնրեմը կռուարարներ կը ձերբակալուին։

ԱՆԶԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ՓՈՐՁ.— Առջի օր, Մահմուտ փաշա, ոստիկան Ալի Բիրա էֆ., որ զինով վիճակի մէջ կը գտնուէր, իր բարեկամներուն հետ հաւիւի մը կարգադրութեամբ զրաղած ատեն դանակի հարուածով վիրաւորեց արունդը։ Վիրաւորը և բարեկամները ոստիկանատուն տարուեցան։

ՆԻՒԱՑԻՆ ԱՐԿԱԾ.— Առջի օր, Եէնի Գարուի բացերը առագաստաւոր նաւակ մը չրջեցաւ։ Նաւակին տէրը, Մուհիտին հանդարտեցուցած էր Իզզէթ փաշան, բայց և այնպէս կը ջանար տիկնոջ խօսքը ընդմիջելու և խիստ դիտողութիւններ ուղղելու, եթէ ո՛չ ուրիշ բանի, գոնէ իր տիրոջ հաճելի ըլլալու և իր հաւատարմական զգացումներուն ապացոյցը տալու համար։

«— Բայց ասիկա աքսոր մըն է ուրեմն, գոչած է ամուսինս։

«— Ինչպէս կ'ուզէք այնպէս համբեցէք», պատասխանած է փաշան։

Եւ ահա՛, այսպէս, երկրորդ անգամ ըլլալով, ամուսինս իր քաջութեան և հայրենիքի մատուցած ծառայութեանցը փոխարէն աքսորի կը դատապարտուէր։

Իրեն հանդէպ ցոյց տրուած այս անարդարութիւնը, ուրտնեցուցած ու դառնացուցած էր իր սիրտը։ Այսու հանդերձ ուզեց համբերութեամբ տոկալ ամէն բանի։ Հաւիւ մէ՛ քանի մը ամիս անցած էր, երբ հրաման ստացաւ Թայիֆի երթալու, ուր կը գտնուէին Միտհաթ փաշա և իր ընկերները։

Կառավարիչը այդ հրամանը իրեն հաղորդելով ըսած էր.

(Շարունակելի)

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ — ԹԻՒ 95

ԱՊՏԻԼ ՀԱՄԻՏ ԵՒ ՇԷՐԼՕՔ ՀՈԼՄՍ

ՀԵՂԻՆԱԿ՝ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԵՐԿՈՐԱՐԴ ՄԱՍ

ՍԱԼԻՀԱ ՀԱՆԸՄԻ ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԳԼՈՒԽ Ը.

Տեսնելով որ Սալիհա հանըմ ինքներն խօսքը չարունակու տրամադրութիւն չունի, Իզզէթ կրկին հրաւիրեց որ խօսքը առաջ տանի։

— Լաւ, բաւ ամբաստանեալը, բայց եթէ դարձեալ խօսքս սուէլ սուէլ ընդմիջէք, գիտցած ըլլաք որ ա՛լ բնաւ չեմ խօսիր։

— Կը խոստանամ ձերօքիսը ա՛լ չընդմիջեր, բայց դուք ալ ջանացէք մանանի իրդուութիւններուն վրայէն արագ անցնելու և բուն նիւթին գալու։

— Ամէն բան կարգով պիտի պատթի, պատասխանեց Սալիհա հանդարտութեամբ։

Եւ իր պատմութիւնը առաջ տարաւ հետեւեալ կերպով.

— Ես և ամուսինս այնքան սերտ սիրով մը կապուած էինք իրարու որ նէմէն երթալու հրամանը ստանալուն պէս, առանց վարանումի յայտարարեցի թէ ես ալ իրեն պիտի ընկերանայի իմ երեւամանչ զաւակներուս։ Ամուսինս ճամբորդութեան դժուարութիւնները և կլիմայի դժուարութիւնները և վնասակարութիւնը նկատի առնելով՝ ուզեց ընդդիմանալ, բայց ես այնքան պնդեցի որ վերջապէս միասին մեկնեցանք մեր զաւակներուն հետ։

Արաբիա հասնելով, ես երկու զաւակներուս հետ մնացի Հոտէյտա, որ ծովեզերեայ քաղաք մը ըլլալով՝ բաղդատաբար աւելի բնակելի է օտարներուն համար, մինչ ամուսինս իր զօրաբանակին հետ մեկնեցաւ Ներսերը։ Ապստամբները երկար չկրցան դիմադրել և մեր հանեկէն երեք ամիս եւաքը ամէն բան հանդարտած էր և հրաման եկած էր զօրքերը վերադարձներու։

Կը յուսայինք որ մենք ալ պիտի կըրնայինք վերադառնալ և արդէն սկսած էինք մեր պատրաստութիւնները տեսնել, երբ բանակի հրամանատար փաշան ամուսինս իր քով կանչելով կը յայտարարէ.

— Ապստամբներու դէմ մղուած կռիւներուն ժամանակ ձեր ցոյց տուած արիութիւնն ու կորովը մեծապէս գնահատուած է և ապրդայ խառնաչփոթութիւնները արդիկելու նպատակաւ հարկ դատուած է որ զուք հոս մնաք իրրեւ վերին օգնական եէմէնի բանակին հրամանատարին։ Ասիկա պատիւ մըն է որ մեծ գոհունակութեամբ պիտի ընդունիք անշուշտ։

Ամուսինս բացարձակապէս մերժած է այդ պատիւը, ըսելով որ կը նախընտրէ Թուրքիոյ մէջ աւելի համեստ պաշտօն մը ունենալ, բայց ի զո՛ւր։ Հրամանատարը յայտարարած է որ պատերազմական նախարարութենէն եկած հրամանը վճռական է։

Ասիկա բաւական էր արդէն զինքը դատապարտելու համար յանս Ապտիւլ Համիտի որ պատեհ առիթի մը կը սպասէր իր վրէժը լուծելու համար, սակայն չէր հարմարակեր բացէ ի բաց փորձանք մը բերել այդ մարդուն գլխին որ իր քաջութեան և անկեղծութեանը համար մեծ համակրանք կը վայելէր բանակին մէջ և նոյն իսկ իր թշնամիները կը պատկառէին իրմէ։ Համիտ սակայն հաստատապէս միաքը դրած էր այդ պատուական անձին կորուստը ուզել։ Հօրս աքսորուելէն քանի մը ամիս եաքը, փոքրիկ ապստամբութիւն մը կը ծագէր Արարիոյ մէջ և հարկ կ'ըլլար այդ ապստամբները զլսպկու համար զօրաբանակ մը զրկել Եէմէն։ Ամուսինս, Նէշիպ պէյ, հրաման կը ստանար այս արշաւախումբին հետ երթալու, հազարապետի աստիճանով։ Ասիկա առիւրեայթ պատիւ մը և աստիճանի կրկին բարձրացում մըն էր իրեն համար, թէեւ ամենքս ալ կը զգայինք թէ ինչ թագուն նպատակով կը զրկուէր հոն...։

— Բայց, տիկին, կը խնդրեմ, աւելորդ և երեւակայական մանրամասնութիւններու մէջ չմտնենք, գոչեց Իզզէթ խարարութենէն։ Ամիսներ անցան։ Ամուսինս ոչ մի տեսակ նամակ չուղարկեց։ Ամենքս ալ գոհ չէր այդ տեսակ խօսքերու արտասանուելէն երբ միաքը կը բերէր որ իր Վեհափառ տէրը, վարագոյրին հետեւէն բոլոր ատենք կը լսէր, առանց բառ մը կորզնելու։

— Կա՛մ ամենքը կը լսէք և կամ բան մը չէք լսեր, ըսաւ Սալիհա հանըմ վճռաբար, խօսքը կարելով։

Պահ մը սրահին մէջ լռութիւն տիրեց։ Նախապէս երբեք կարկի չէր երեւակայել որ զաւադիրներու հարցաքննութիւնը այսպիսի կերպարանք մը պիտի առնէր և պիտի գառնար Ապտիւլ Համիտի դէմ ամբաստանութիւն մը։ Եւ սակայն կարկի չէր յաղթել այդ կնոջ անընկճելի կամքին։ Իզզէթ, ինչպէս տեսանք, հարցաքննութեան սկիզբը, չուարած ու չվհատած, դուրս եկեր էր սրահէն ու զայրոյթ խորհուրդ հարցուցեր էր իր Վեհափառ տիրոջ, թէ ինչ դիրք հարկ էր բռնել այդ կնոջ հանդէպ։ Ապտիւլ Համիտ պատասխանած էր.

— Ամէն ջանք ըրէք զինքը խօսեցնելու համար, հոգ չէ, եթէ նոյնիսկ ինծի դէմ ալ նախատական խօսքեր ուղղէ։ Նախ

պէյ և իր երկու բարեկամները, Սուլթի պէյ և Զարեհ էֆ., ծովը ինկան։ Հակառակ չորս կողմէն հասած օգնութեանց, Զարեհ էֆ. միայն ազատեցաւ. միւս երկուքը խեղդուեցան։

ՈՃԻՐ ՈՉ ԻՆՉ ԱՆՁՆԱՊԱՆՈՒԹԻՒՆ. — Անցեալ օր գրած էինք թէ Ուղարանի մէջ Ցախմա անունն թրքուհի մը անձնասպան եղած էր։ Այդ կնոջ վրայ անդամ ընտանեաց մը կատարել բժիշկները սա եզրակացութեան յանգած են որ Ցախմա ոչ թէ անձնասպան եղած է, այլ ուրիշի մը կողմէ սպաննուած է։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կը կատարէ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՈՒՄԱՆՈՂՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Նպաստընկալ ուսանողներու Ցանձնաժողովը, իր կանոնագիրը պատրաստած և ներկայացուցած է Խառն Ժողովին։ Ցանձնաժողովը նախ հետեւեալ աղբիւրները ցոյց կուտայ։ Ա. Ազգ. Վարչութենէն որոշ գումար մը (Եօանէսքուի կտակէն այս տարի 500 ոսկի)։ Բ. Զանազան կտակներ և Գ. Հանգանակութիւն, վիճակահանութիւն և այլն։ Իւրաքանչիւր նպաստընկալ աշակերտի բոլոր ծախքերուն համար պէտք է հաշուել 175 ղրշ. եթէ երկրորդական վարժարանի աշակերտ է, և 200 ղրշ. երբ Բարձրագոյն կրթութեան կը հետեւի աշակերտը։ Իսկ պետական զինուորական վարժարաններ յաճախողները կը ստանան ամսական միայն իրենց անհրաժեշտ նեստուած ծախքերուն բաւող գումար մը և արձակուրդի ամիսներուն, եթէ վարժարան մնալու կարելիութիւն չունին, ամսական 150 ղրշ. (Յօդ. ԺԱ.)։ «Նպաստընկալներու թիւը կ'որոշուի հինգ տարին անգամ մը, նիւթական միջոցներու ներած սահմանին մէջ։ Թիւի որոշման առնն հիմ կը բռնուին հաստատուն աղբիւրները և ուրիշ ոչ և է աղբիւրէ գոյացած պատրաստի դրամը։ Ներկայ հնգամեայ շրջանին մէջ սկսած 1908 Սեպտեմբերէն, նպաստընկալներուն թիւը 100 է։ (Յօդ. ԺԲ.)։ Պիտի աշխատի աղբիւրները և անոր համեմատ նպաստընկալներու թիւը աւելցնել։ «Նպաստընկալներու թիւն մէկ երրորդը իրենց ազգային միակ երկրորդական հաստատութիւն ազգ. կեդր. վարժարան կը յաճախէ մանաւորապէս ուսուցչութեան պատրաստուելու համար» (Յօդ. ԺԳ)։ «Հինգ տարին անգամ մը նպաստընկալներու թիւն բաշխումը տեղի կ'ունենայ առաջնորդական վիճակներու վրայ, միշտ կարելւոր տեղը ապով Արեւելեան և Կիլիկեան զաւառներուն։ Բաշխումը Ազգ. Վարչութեան Խառն Ժողովին վերադարձ եւ, յանձնաժողովին կողմէ կը հաղորդուի առաջնորդարաններուն՝ չրջանի սկզբնաւորութենէն վեց ամիս առաջ» (Յօդ. ԺԵ)։ «Ոչ մէկ առաջնորդական վիճակ նպաստընկալներու ամբողջական թիւին մէկ տասներորդէն աւելի նպաստընկալ չկրնար տալ» (Յօդ. ԺԶ.)։ «Ընդունուած նպաստընկալը կը ստորագրէ յանձնարարութեան գիր մը. որով պարտական է յառաջիկայի իրեն իր փոխ տրուած նպաստի գումարները՝ յարմար մասնաւճարներով՝ վերադարձնել Ազգին» (Յօդ. ԺԷ.)։ «Ներքին կանոնագիր մը պիտի ճշդէ նպաստընկալներու կանոնը, որուն համար կամ յարմար ընտանիքներ պիտի ճարուին և կամ հանրակացարան մը պիտի հաստատուի։»

ԿԱՐԴԱԹՈՂ Վ.Դ.Ը

Երուսաղէմի երեք ըմբոստ վարդապետներն մէկն ալ—Կարապետ Ծ. վրդ. Տէր-Կարապետեան — որ վերադարձած էր Պոլիս, իր աթոռը թողուց և աշխարհականի տարազով կը չրջէր երէկ Պոլսոյ փողոցներուն մէջ։ Արդէն նամակ մը գրելով Տեղապահ Սրբազանին յայտնած էր թէ Տէր Կարապետ անունը ձգելով, Պ. Յովհաննէս կը կոչուի։

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ

Ծանօթ վաճառական Պատրիկ էֆ. Կիւլէշկեան որ մէկ քանի չաբաթէ ի վեր ժայրաքաղաքս կը գտնուի, երէկ Ազգ. Պատրիարքարան երթալով այցելեց Տեղապահ Սրբազանին և Փախանորդին։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԹԱԳԴՐԻՐԸ

Ինչպէս գրած էինք սակէ առաջ Պատրիարքարաններու կողմէ արուած թագրիրին մէջ դիւանագիտած և կրթական-ընտրական խնդիրներու վերաբերեալ առաջարկներուն մեծ մասը ընդունուած է կառավարութեան կողմէ։ Դիւանագիտական կէտերը հետեւեալներն են. կառավարութիւնը կ'ընդունի զանազան ազգերու հոգեւոր պետերու իրաւասութիւնը իրենց վարժարաններուն վրայ։ Անոնց կուտայ իրաւունք դպրոցներու ծրագիրները պատրաստելու և վաւերացնելու, վիլայեթներու երիտասարդներուն, որոնք պիտի ճանչցուին նախարարութեան կողմէ, միայն թէ՝ «չէնատէմիէ» բառին տեղ «էֆենտիլիք» պիտի ըսուի։ Կրթ. քննիչները վարժարանները այցելել առաջ նախապէս տեղեկութիւն պիտի տան տեղւոյն հոգեւոր իշխանութեան։ Մէարիֆի կրթական բաժինը պիտի տրուի առաջնորդարաններու միջոցաւ։ Դաւառներու կրթ. տնօրէնները ինքնագլուխ չպիտի գործեն այն պարագային երբ վէճ մը ծագի իրենց և առաջնորդներու միջև։ Օտարանպատակ ուսուցիչները պիտի պաշտօնավարեն կրկնակի ուսուցիչները պիտի պաշտօնավարեն, իսկ ակէ վերջ արտօնութիւն պիտի տրուի, բայց այն պարագայի. երբ մասնագէտ ուսուցչի ներկայութեան պէտք զգացուի. կառավարութիւնը դիտողութիւն կ'ընէր թէ՝ կարելի չէ ոչ-իսլամներու բարձր. վարժարաններէն չրջանաւարտ եղողները անխտիր ընդունիլ պետական պաշտօնեաներու մէջ. ասոր պատասխանուեցաւ պատրիարքարաններու ներկայացուցիչներու կողմէ թէ՝ եթէ կարելի չէ իբրեւ գայմագամ գործածել, կրնան սակայն իբրեւ միւտիր պաշտօնավարել։ Կառավարութիւնը կը պնդէ նաեւ որ վիլայեթներուն մէջ ամէն ազգ իր լեզուէն զատ թուրքերէն թարգմանութիւն ալ պէտք է ընէ։ Կառավարութիւնը ընդունեց որ առանց արտօնութեան գործող բոլոր դպրոցներուն արտօնագիր արուի, բայց ասկէ ետք հիմնուելիք դպրոցներուն համար գործադրուի այս մասին որոշեալ հրահանգը։ Վարժարաններու ծրագիրը պիտի ներկայացուի այն առնն միայն, երբ փոփոխութիւն կրէ, իսկ վարժարաններուն ի նպաստ արուելիք ներկայացումներուն առթիւ պիտի գործադրուի օրէնքը, հանգանակութիւնները ազատ պիտի ըլլան։ Նոյնպէս զինուորական խնդիրներու վրայ, տրուած բերանացի բացատրութիւններէն յետոյ, գրեթէ համաձայնութիւն գոյացաւ. օրինակի համար առաջարկուած է որ բոլոր զինուորական չրջանակները, տարուէ տարի որոշեալ տարիքը լրացնող ամէն ոչ-իսլամ անհատներու թիւին համեմատ բաշխում մը ընելով առանց բացառութեան ամէն չրջանի վիճակարկութեան գործողութիւն կատարուն։ Հարցուեցաւ թէ՝ այս առաջարկութեան չարմաւիթը ինչ է։ Պատասխանուեցաւ թէ չատ անգամ զինուորական տարիքի մէջ գտնուող ոչ-իսլամ անհատներ չեն գիտեր թէ այդ տարին զինուորութեան պիտի կոչուին թէ ոչ, որպէս զի իրենց գործերը այս կերպով կարգադրեն և պատրաստ գտնուին, որովհետեւ պատերազմ, նախարարութիւնը ուզած տեղէն զինուոր կ'առնէ, չուզած տեղէն չառներ, մինչդեռ այս պարագային մէջ բացառութիւնը անտեղութեանց պատճառ կ'ըլլայ։ Այս կէտը նշանակուեցաւ, Մամուրեթ Շէվքէթ փաշայի նկատողութեան յանձնելու համար։ Ընդունուած է դարձեալ որ ամէն ազգերու կրօնքը և իրենց ցեղային վիճակը նկատողութեան առնելով զինուոր. օրէնքը բարեփոխուի. նոյնպէս զինուորական ծառայութեան մէջ գտնուող ոչ-իսլամներու դատանախոսութիւնը չտնտնուի, զատաեալ, զինուորական կանոններն և հրահանգները ամէն ազգի իր հասկցած լեզուով թարգմանուին. ընդունուած է նոյնպէս բանակներու մէջ չրջուն քահանաներ գտնուին, զինուորական վարժարանը մտնել ուզող աշակերտներու դիւրութեան համար թուրքերէն լեզուին կանոն և հիմնական ծանօթութիւնը միայն բաւական համարուի, առանց մրցման քննութեան ամէն պայմանները ի գործ դնելու։ Նախարարը նշանակեց նաեւ պատերազմական նախարարին նկատողութեան յանձնելու համար, «մուսլմաններու համար որոշեալ 17 տարիքը 21ի բարձրացնելու առաջարկը, որ արդէն ընդունուած զինուորական օրէնքներու հակառակ նկատուելով՝ հաւանական չէ որ ընդունուի։ Պահեստի սպաներու վարժարանին աշակերտներն ալ իրենց դպրոցական չրջանին վերջին ամիսները իբրեւ սպայ պաշտօն վարկով, այդ կերպով վիլայական պիտի ստանան վարժարանէն։ Մասնաւոր խնդիրներու մասին նշանակուած կէտերը յանձնաժողովին կողմէ վերատես նկատողութեան պիտի առնուին, և երկրորդ անութեան մը մէջ այդ մասին եզրակացութիւնները պիտի հաղորդուին, և եթէ հարկ ելլայ, դարձեալ լուսաբանութիւններ պիտի առնուին։

Ա.ԶԴ. ՈՐԲԱՆՈՑԸ

Դարակէօղան յանձնաժողովը այս անդամ վերջնապէս Շիշլիի կողմը 6000 ոսկնոց չէնք մը գներ է որբանոցի վերածուելու համար։ Նախնական պայմանագրութիւնը վերջացած է ապրիլ օր և հիմա պաշտօնապէս պիտի հաղորդուի վարչութեան։ Յառաջիկայ աշնան որբանոցը պիտի բացուի այս հաստատութեան մէջ։ Միայն քանի մը հարիւր ոսկի ծախքով ներքին բաժանումներ պիտի ըլլան։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԱՏԵՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Սահմ. Ռամկ. կուսակցութեան Սամսթիոյ ակումբը որոշած է սարքել հրապարակային ատենախօսութիւն մը՝ յաւելիկայ կիրակի 31 Յուլիս ժամը 3ին (Լ. Ե.)ն էմլրուլէի Ազգ. Հիւանդանոցի հանդիսակայ պարտէզին մէջ, ուր պիտի ատենախօսեն նոյն կուսակցութեան Եզիպտոսի անդամներէն բրօֆ. Բրիստոփոր Ճէճիզեան և Ամերիկայի անդամներէն Տեսր Միքայէլ Յովհաննէսեան, որոնց բեմախօսական համբաւը յայտնի է։ Կը խնդրուի նոյն կուսակցութեան անդամներէն և համակիրներէն ներկայ գտնուիլ ոյն ատենախօսութեան։ Այս առթիւ՝ Դումգաբուի «Քնար» նուագախումբը ընտիր կտորներ պիտի նուագէ։ Մուտք 2 ղրշ.։

ԹԱՏՐՈՆ

Վաղը գիշեր թատերական չքեղ ներկայացում մը պիտի տրուի Եէնի Մահալլէ Բազար Պաշի Հաճի Միսակ աղայի թատրոնին մէջ Ժամը 9ին։ (Ը. Ե.), Շիշլիի Հ. Ե. Միութեան թատերախումբին կողմէ։ Պիտի ներկայացուին «Երեք Քաջեր» և «Երկու Ծայրայեղներ» անուն քրքջալի զաւեշտներ. պիտի սրատասանուի նաեւ Գօրէլի՝ Դարբիններու Գործագուլը։ Գիները չափաւոր։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԹՈՒՐՔԵԼՈՌՈՒՍ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Վիէննայէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պարկասոնի զէպքերուն և պարսկական սահմանագլխին վրայ եղած զինուորական չարժումներուն հետեւանքով թուրքական յարաբերութիւնները կնճռոտած են։

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Օսմ. կառավարութիւնը Պաղատի երկաթուղիի մասին հետեւ առաջարկներ ըրած է Անգլիոյ։ Այս վերջինը Բ. Դուռէն խնդրած է որ գաղտնի պահուին բանակցութիւնները։

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՆՍՏԱՇՐՋԱՆԸ

Նախորդ ներքին զործոց Նախարար Թաղաթ պէյ, Իթթիհատական Սէֆա պէյ, Դարասիի երեսփոխան Մէշճալի էֆ. և Սէբէզի երեսփոխան Միհրաղ էֆ. երէկ ներքին զործոց Նախարարին հետ խորհրդակցեցան. խորհրդարանական նստաշրջանի վերաբացման մասին։

ՌՈՒԵՐԱՆ

Առջի օրուան ժամը ութէն մինչեւ հրէկ իրիկուան ժամը ութը քսանչորսի 29 դէպքեր պատահեցան, որուց 8ը մահացու։ Հին վարակեալներէն ալ 3 հոգի մեռան։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՒ ԱՐԿԱԾ

Պոլսէն կը հեռագրեն թէ առջի օր Իւղիբմէղէյէ Զօնկուլաք գացող կառատարը կամարներուն տակէն անցած ատեն գլուխ դուրս եկած է։ Այդ պատճառաւ երկու ճամբորդներ վիրաւորուած են։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Աւստրահունգարական դեսպանը և Գարասուի զործակատարը երկաթուղիի գործոց Նախարարին հետ տեսակցեցան Պոյանա ու Շեքսարա լիճերու նաւարկելութեան մասին։

ՀՐՈՍԱՅՈՒՄԲԵՐԸ

Բրիչիմնայի զայմագամին տեղեկագրութեան համաձայն, Լարի միւտիրը Պապիքնայի գիւղը գացած էր, կարիւտին պատճառած վնասները քննելու համար։ Հոն Մուրատ Պոյամիսի հրոսակութիւնն կոգմէ յարձակում կած է։ Կալվիքի Չուկասը օգնութեան կը հասնի։ Սահմանագլխի Ջուսախն տեղակալ Շէվքէթ էֆ. ալ մասնակցած է կռուին։ Զինուոր մը և ձի մը վիրաւորուած են։ Հրոսակները կրցած են խոյս տալ։

ԱՐԴԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ—ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱ—ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ԻՍԼԱՄԻ

ԳԻՇԵՐՕԹԹԻ ԵՒ ՑԵՐԵԿՆԱՑ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1911 ԻՆ

ԲԵՐԱ—ՑԵՐԻԳԻՒՂ

Սրդի վարժարանին առաջին տարեշրջանը կը սկսի առաջիկայ Սեպտեմբեր մէկին, իսկ դասախօսութիւնները՝ 5ին։ Մեր նպատակն է ուսանողներուն տալ բարոյական և գործնական առողջ դաստիարակութիւն մը, արդի պահանջները լիապէս գոհացնող։ Վարժարանին մէջ Հայերէնէ զատ Թուրքերէն և Ֆրանսերէն լեզուներու մեծ ուժ պիտի տրուի։ Մանկապարէզին սկսեալ։ Իսկ Զափական, Բնական և Առեւտրական գիտութեանց մասնաւոր խնամք պիտի տարուի, այնպէս որ ուսանողները հաւասարապէս, Հայերէն, Թուրքերէն և Ֆրանսերէն լեզուներով, պիտի կրնան արտայայտուիլ և առանց դժուարութեան հետեւիլ Օսմանեան Բարձրագոյն Վարժարաններու և Եւրոպական Համալսարաններու դասընթացքին և կամ դասնալ առեւտրական հրապարակի յարմար անհատներ։ Վարժարանիս մէջ կամաւոր և առանց փոխարինութեան պիտի աւանդուին Անգլերէն, Գերմաներէն և Յունարէն լեզուները։ Վարժարանս պիտի ունենայ կարգ և ծանօթ ուսուցչական մարմին մը, որուն մէջ պիտի գտնուի նաեւ Ֆրանսացի մը։

Մանրամասնութիւններու համար դիմել Բերա, Պէյօղլուի Ճառատէսի, Քնարաբարձի արարիտման թիւ 4, իսկ Եր. և Շբ. կէս օրէ վերջ Մէրճան Զարչը Բ. Մենամանի կաշիի վաճառատունը։

Հ. Մանուկ Տնօրէն

ԱՐՍԱՀԱՆԻ ՀԱՅՑԻԲԵՆԵԱՆ

6—5

ԲԺԻՇԿԻ ՄԸ ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԲՈՒՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

ՏՈՒԵԹ. Ս. ԳԱՆԻԹԻ

Բարտիցա նահանգին ենթակայ Բարտիցա քաղաքէն Տոքթ. Ս. Վախտա հանեւալը կը գրէ մեզի. «Շատ մը պարագաներու մէջ ատիթը ունեցայ Բինք գեղահատերու գործածութիւնը պատուիրելու։ Անոր բուժիչ արդիւնքները միշտ գոհացուցիչ եղած են։ Դեռ վերջեր. Բինք գեղատերը սքանչելի արդիւնք մը ընծայեց ինձ սա երկու պարագաներուն մէջ։ 1. Մեր քաղաքէն հիւանդ մը, 60 տարեկան, երկար տարիներէ ի վեր կը տառապէր դէմքի չղջայաութենէն։ Դիտնալով թէ Բինք գեղատերը ինչ ներգործութիւն կ'ընէ նոյն չղջային հիւանդութեանց վրայ, հիւանդին պատուիրեցի որ այդ գեղատերը գործածէ։ Երեք տուփը բաւական եղաւ զայն ազատելու իր չղջայաութիւններէն։ 2. Մակարայէն (Բարեկեցիկ նահանգ) կին մը, Մէտէլիք Բայատուր, լուսադոյն արդիւնքը ձեռք բերած է Բինք գեղատերու միջոցաւ դարխնաւելով։ Բիւրօղի ենթակայ և խիստ ակար, ներքին անհանգստութիւններ կ'ունենար, միշտ իր գաչտանին անհանութեան պատճառաւ։ Բինք գեղատերուն չորրորդ այդ կնոջ բոլոր անհանգստութիւնները անհետացան։

Բինք գեղատերով ամէն հիւանդութիւն չի բուժուիր, սակայն անոնք լուդարման մը կ'ընծայեն մեծնոյն ծագումը ունեցող հիւանդութեանց, ինչպէս արեան գէշ վիճակը, չղջային դրութեան տարաբութիւնը։

Բինք գեղատերը արիւն կը պարզեւեն, տարացած արիւնը կը վերանորոգեն, չղջային դրութիւնը կը զօրացնեն ու կը կազդուրեն։ Այդ պատճառաւ Բինք գեղատերը կը բուժեն սակաւարիւնութիւնը, քլորոզը, ընդհանուր ակարութիւնը, ոտամարսի հիւանդութիւնները, գլխու ցաւերը, չղջայաութիւնը, «ատաթիք»ը և յօդացաւը։

Բինք գեղատերը կը գտնուին բոլոր գեղարանեներուն մէջ և Պոլիս գեղավաճառ Պ. Էսատրտ Լա Ֆոնթէն և արդի մեծ բանաց, Էնկիլերի խան և Քոսքլաթիվ վաճառատուն։ Մէկ տուփը 6 ղրշ. իսկ վեց տուփը՝ 90 ղրշ.։

Մեր Հայ Հայրենակիցներուն

Յայտնի է թէ մեր առողջութեան վրայ ամենէն աւելի կ'ազդեն իւղերը։ Սակայն անխարդախ իւղ գտնելն ալ օտա դժուար է։ Մեր քաջ հայրենակիցները այդ դժուարութենէն ազատելու համար, տեղական ու առաջնակարգ և անխարդախ իւղեր բերել տուած են։ Ամենէն հոյակոյս գիներով կը ծախեն Պալըգ Բազար, հացագործի փուռին կից վաճառատան մէջ։ Նոյնպէս այդ վաճառատան մէջ կը ծախուի Ալէքսադրի անուտաս կարագը։ Կը վստահացնենք բէնգամ մը այցելողները խիստ գոհ պիտի մնան։ Առաջին տեսակէն սեւ խաւիար օքսան 120 դրշ.։

ՕՍՄԱՆՋԱՏ ՃԷՄԱԼԷՏՏԻՆ

62

ՊԱՀԻՐՅԻ ՆԷԶԱՐԼԻԹԵՏԷՆ

Թաղրմ պէկեղ կէրսպատան կէօմէք մա բանթարան

» » » իչ պարչ կէօմէք մա բանթարան վէ չաքէթ

» » չայագատան կէօմէք մա

Ասէա դարթի ճաքէթ

» ֆանէլա կէօմէք

» կադալըգ

» խասթի դարթը

» խասթա էնթարթան

Զէյթի խասթա բարուանը

Ասէա խասթագ մա կասթրդ եւ պի

» նէօպէթի գօճաղը

» խասթագ չարչաֆը

Զէյթի դոնարա

Հէր պէր լէվազիմի քէսիմիշ վէ պէչիմիշ օրարագ թէրանէսէն վիրիմէք իւղէ պէչատէ մուհարրէր 13 գէյմ մէրկուսթի կարնընը իւճրէթը իսմալէսի պէրմուհնայ չարթնամէ դարալը զարթի ուսուլլայա միւնագասայա գօնուլարդնամա մէղբիր մէլքսաթը իսմալնա թալիպ օրանարդն թէքլիֆնամէլէրին քիւչաբը մուգարրէր պուլնան բուսի թէմուզը 31ինճի ճուտաա իրթէսի կիւնի պատէղէվլ սասի իքիյէ գասար թէքլիֆնամէլէրիյէ պէրապէր եւուզսէ օն նէսապէթնամէ թէէմնամի ազէլէրինի Պահրիէ նէզարէթի 4ինճի տարէի լէվազիմ զբմընա իթա էյլէմէլէրի վէ սասթը մէգքիւրսէն սօնրա թէքլիֆնամէլէր գասրալ իտիրմէյէճէի իրան օլունը։

3—2

* * *

10 գրթա պէհէրի եւ պ թօնօլրդ օլմագ իւզրէ բէամ վէ թարիֆնամէսի մուճիպլինճէ քէօմիւր սուպասը։

Թէրանէի ամիրէ իչուն լեւզումը օրան պէչատէ մուհարրէր օն գրթա քէօմիւր սուպասը ինչա իտիրմէք իւզրէ մէվգբի միւնագասայա գօնուլարդնամա պէրմուճիպը բէամ վէ թարիֆնամէ վէ չարթնամէսի մուճիպլինճէ իսմալ վէ ինչարարնա թալիպ օրանարդն բուսի Ատուսթօսան 1ինճի բաղար իրթէսի գասար եւուզսէ օն նէսապէթնամէ թէէմնամի ազէլէրինի միսթահարդն Պահրիէ նէզարէթի 4ինճի տարէի լէվազիմ զբմընա միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իրան օլունը։

3—2

* * *

Ֆիչնէ, գրդրճբդ, այվա 4500-7000 դրշ։

Թէրանէի ամիրէ իչուն Բամազանը չէրիֆնամէ սասքիր չահանէյէ էգլ իսթարիլիմէք իւզրէ լիւզամ. կէօրէկն պէչատէ մուհարրէր 3 գէյմ բէյէլ միւպանա իսարիմք իւզրէ գասրը զարի ուսուլլայա միւնագասայա վագ իսիրէճէյնէն իթաաթ թա իպ օրանարդն թէքլիֆնամէլէրին քիւչաբը մուգարրէր պուլնան բուսի Ատուսթօսան 1ինճի կէլէճէք բաղար իրթէսի կիւնի պատէղէվլ սասի իքիյէ գասար Պահրիէ նէզարէթի 4ինճի տարէի 5ինճի չիւպէսին թէքլիֆնամէլէրիյէ եւուզսէ օն նէսապէթնամէ թէէմնամի ազէլէրինի իթա էդիմէլէրի վէ սասթը մէգքիւրսէն սօնրա թէքլիֆնամէլէր գասրալ իտիրմէյէճէի իրան օլունը։

3—2

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԻ

Ա.ԶԴ.— Թէմմուզի Բրեսիմէ 4% փոխառութեան պարտատէրերէն ունեցողներու կը ծանուցուի թէ նոյն պարտատէրերուն թիւ 37 կտրոնները, որոնց պայմանաժամը 1911 Օգոստ. 1/14ին կ'ուարտի, ինչպէս նաեւ վերջին Յուլիս 1/14ի թիրաժին մէջ չահած ամսթիները Օգոստ. 1/14ին սկսեալ պիտի վճարուին Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կիւչեներուն կողմէ։ Կտրոններուն և պարտատէրերուն փոխարէն, որոնց հետ պէտք է գտնուիլ թուակիր պարտրոներ, ընկալագիր մը պիտի յանձնուի. այդ թղթադիրը իր չրջաբերութեան թուականէն ասոր օր յետոյ պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ մասուկին, վճարելու։

4—12

Մ. ՏԻԱՄԱՆԹԻ

ՍԱԿԱՐԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼ

ԳԱԼԱԹԻԱ, ԽԱՆԼԻ, ՓԱՏԱՆ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 5 ԵՒ 7

Մ. Տիամանթիի ատեղը Ղալաթիոյ Սակարանին ու օտար երկիրներու սակարաններուն մէջ ընդունուած կամ չընդունուած արժէքաւոր գնում ու վաճառում կը կատարէ։

Այս մէջոցիս իր տրամադրութեան տակ ունի.

ԳՆՈՒՄԻ ՀԱՄԱՐ

20 առանձ. բժնթ. Կ. Պոլսոյ քարափներու։

2 » Պանք Օթօմանի։

20 Բամնթ. սովորական՝ Կ. Պոլսոյ քարափներու։

25 Բմնթ. Իսկիշէհիրի չաղմիսն

20 » Մոր Բրմրէնի Լիմիթիտի։

2 Բամնթ. Օսմ. Ասպանով. Ընկ.։

ՎԱՃԱՌՈՒՄԻ ՀԱՄԱՐ

5 Բամնթ. Տէրքոյի ընկերութեան։

25 Բմնթ. Աթէնքայի ծովախարշէն։

20 » Պրուսա-Իզմիրի

10 Բմնթ. Օթօման Բէօթ ընկ.ան։

20 բմնթ. Փոչա Պաղչէի ալիւսագործարանին։

10 » Բրինքիբօ Եսթիրնի գրիւպին։

25 » Մակեդոնական Ծխախոտի Ընկերութեան

25 » Սրբոյն չարախի։

10 Պարտ. Բրինքիբօ Եսթիրնի գրիւպին։

10 Բմնթ. Օթօման Բէօթ ընկ.ան։

—14—

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՍԹՐՕՆԿԻԼՕ ԵՂԲԱՐՑ

ԲԵՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 272, (ՀԱՃՕԹԻՒԼՕ ԲԱՍԱԼԻՆ ԴՌՈՎ)

ՄԵԾ ԶԵՂՉ

ԵՂԱ ԱԿԻՆ ՎԵՐՋԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ

ԱՐԱՆՑ ՀԱՄԱՐ

Շապիկներ, գիշերոցներ, կեղծաէրբ, բիժամա, բէրքսէլ և կտաւէ չապիկներ, թաչկինակներ, պանէլբրի, քրաւատ են., են.։

Մնացած ապրանքներ.—800 երկվեցեակ կեղծաէրբ սրանք 60 գրուշի տեղ 36 գրուշի կը ծախուին, փանէլէզի մէլէկներ, տաբի ծածկոցներ, զաւազաններ, հովանոցներ։

ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ

Ձերմակեղէններ, բէնեւշաներ, ժիլրոններ, քօտալնէզօններ, բէրքալ և կտաւէ սաւաններ, թաչկինակներ, սփոցներ, անձեւոցներ, պանէլբրի, մետաքսէ չէզազեանոներ։

Մնացած ապրանքներ.— Թրիքոյէ քաչ-քօրսէներ, կէս մը չնուած քօսթիւմներ։

ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԷԼԼԱԼՈՎ ՄԵԾ ԶԵՂՉ ՍԹՐՕՆԿԻԼՕ ԵՂԲԱՐՑ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ

6—4

قامبا قونیاغی وشرابلری خالص وحیله‌سزدر . بیوك بقاله مغازه‌لرنده بولنور.

دپوسی : غلطه‌ده‌ده موخانه‌ده نومرو ٥١

ՔՕՆԵԱՔ ԳԻՆԻՆԵՐ — ՔԱՄՊԱ

ՍԵՂԱՆԻ ԳԻՆԻՆԵՐ — ՔԱՄՊԱ

ԱՂԱՆԴԵՐԻ ԳԻՆԻՆԵՐ

Ամէն մեծ նպարավաճառներու քով կը ծախուի։ Ընդհ. մթերանոցը Մոմհանէ, թիւ 51, Կալաթա։

100—22

بیوك قارلمان مغازه‌سی بك اوغلی:

موسم ختامی‌مناسبتیله رقابتسز تنزیلات

ԳԱՐԼԸՄԱՆ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԲԵՐԱ

ԵՂԱՆԱԿԻՆ ՎԵՐՋԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ

ԶԵՂՉՈՒԱԾ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ

15-15

ՊԱՏԵՀ ԱՌԹԻՒ

SANITOR

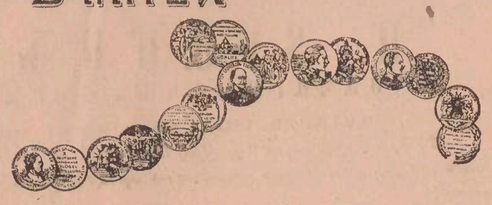

سانيتور

بتون خسته‌لقلره وخصوصيله قولرايه مكمل برسلاح

اوروپانك كرك عمومى وكرك خصوصى محللرنده استعمال اولنه‌رق عمومك مظهر تحسينى اولان اشبو آلت دافع تعفن اولمقله برابر هردرلو ميقروبلرى تلف ايدر كندوسنه مخصوص كوزل بر رايحه‌سى واردر.

سانيتور : حياتك محافظى اولمق اوزره اوروپانك هرطرفنده پك بيوك نام قزانديغندن بتون اولركزده استعمالنى توصيه ايدرز .

سانيتور؛ قولرايه قارشى صوك برتدبير اولمقله برابر تيفو خسته‌لغنك منعنده خادم ومؤثر بر دوادر.

سانيتورى خانه، مكتب، اوتل، فابريقه، خسته‌خانه كبى ازدحاملى محللرايله ابدستخانه‌لرده مطلق بولندير ملدر.

يالكز غلطه‌ده باق بازارنده أنوموتارخى خانده ١١ نومروده (سوسيه‌ته سانيتور) اداره خانه‌سنده بولنور سپارش دخى قبول اولنور . ١—٣٦

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

12 3/4

ԿԻՒՆ ՏՕՂՏՈՒ

ԿԻՒՆ ՏՕՂՏՈՒ վաճառատունը, որ հրապարակին վրայ դեռ համբաւ չունած է, պաճուճ ունի ծանուցանելու իր բազմաթիւ յաճախորդներուն և պատուարժան հանրութեան թէ պօ-էթերի վերաբերեալ ձմրան եղանակին յարուկ ապրանքներ բերել տուած է վերջերս։ Վաճառատան նշանաքանը ըլլալով 12 դրուշ 30 փարի վաճառում, չատ մը ապրանքներ կարելի է գտնել այդ գումարին փոխարէն. ինչպէս Քաչ-քորթ, Թաչկինակ, Բուրդէ Ժիլէներ, Սեղանի և Արդուզարդի Սփռոցներ, Գուլպաներ, Ձերմակեղէններ, Ծածկոյթներ, Անկողնի Սաւաններու կապաւներ, այրերու Շապիկներ, Կեռօիքներ, Փողկապներ, Անուշահոտութիւններ և այլն, և այլն։

Կը բաւէ ակնարկ մը ձգել ԿԻՒՆ ՏՕՂՏՈՒԻ վաճառատուններուն մէջ, Պարիս, Եէնի Ճամի փողոց, Ցնագլեան խան, և Բէյօղ, Տէօրթ Եոլ Աղզը, թիւ 440, իր մանաճիղը, համոզուելու համար մեր ըսածին ճշմարտութեանը։ 52

پاسقال كلدسى

بيوك پيانو مغازه‌سى

هردرلو موزيقه آلات وادواتى بولنور.

امريقانك اك مشهور پيانو و اتوليان نام پيانولارينك يكانه وكيلى

مغازه‌نك تاريخ تاسيسى

١٨٦٣

بك اوغلى حاجى پولو پاساژنده

نومرو ٢٥ ـ ٣١ نومرو

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՇԽԱՐՀՀՌՉԱԿ ԷՕԼԻԱՆ ԲԻԱՆՕԼԻՑԻ ՄԻԱԿ ՆԵՐՍԱՑՍ ՑՈՒՑԻՉ

ԲԱՍՔԱԼ ՔԷԼԼԷՐ ՅԱՋՈՐԴ

1863ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊԵՐԱ, ԲԱՍՍԱԺ ՀՕՍՃՕԲՈՒԼՕ, ԹԻՒ 25—31 5—52

ԲԻԱՆՕԼԱ, ԲԻԱՆՕ ԵՒ ՈՒՐԻՇ ՆՈՒԱԳԱՐԱՆՆԵՐ

ԽՐԻՄԻԵԼ ՄԵՑԼԼԱՅՆ

ԵԱԲԱՔԱԿԱՆ ԱՐԱԳ ԵՐՔԵՐԵԿ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՊԻՐԼԻՈՆԻ և ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՄԻՋԵՒ ԵԼԵԿՏՐ. ԼՈՒՍԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Առաջնակարգ ճաշ.— Մեծագի գինին ձրի

«Իտալիա» շոգենաւը, նաւապետ Անտէրլիչ, կը հասնի Աղեքսանդրիայէն Բ։ օր օգոստոս 14ին և պիտի մնայի երեքշաբթի օգոստ. 15ին երեկոյեան ժամը 3ին դէպի Աղեքսանդրիա, հոնդիպկով Իզմիր և Պիրէոն։

ՍՈՖԻԼԻՈՅ ԳԻԾ

«Աստան» շոգենաւը, նաւապետ Վասչաքի, 1911 օգոստ. 16 չորեքշաբթի օր. Սուրիոյ եկերքէն հասնելով, օգոստոս 19 շաբաթ օրը կը մեկնի դէպի Կէլիպոլու, Տարանտէ, Միտիլի, Իզմիր, Տիրոս, Հռոդոս, Մէրսին, Աղեքսանդրիա, Թարապուլուզ, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բօրթ Սաիտ և Աղեքսանդրիա։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Դալմատիա, քարտէին վրայ, Մէյմէնէթի խան, Պոլիս՝ Վալիտէ Սուլթան խան։

قطران حقى آكرم

Çoudzoğ Hakki-Ekrem

مزمن برونشيتلره وقيشدن وانفلوئزه‌دن قالمه سوره‌كلى اوكسوروكلره وبالعموم كوكس راحتسزلقلرينه قارشى تأثير قطعىء شفابخشاسى اوى بش سنه‌دنبرى بالعموم اطباى عثمانيه‌واجنبيه وبيكلرجه خسته‌لرطرفندن بالتجربه اكلاشلمسى اوزرينه‌بك چوق تقديرنامه‌لرورچوق سركيلردن التون وگموش مداليه‌لر قزانمشدر . نفس طارلغى تخفيف ايتديكى كبى ورمك باشلانغيجنده‌ده بك بيوك فائده‌سى كورينور. مركزى يكى پوسته‌خانه قارشوسنده عثمانلى اجزا دپوسى

Ս ՊԱՐԱՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ"
ԼԱՐՏՕՆԱՏԷՐ՝ Գ. ՊՕՃԱՃԵԱՆ

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՄԻԼՆԷՐ ԱՆԳԼ. ԴՐԱՄԱՐԿՂՆԵՐ

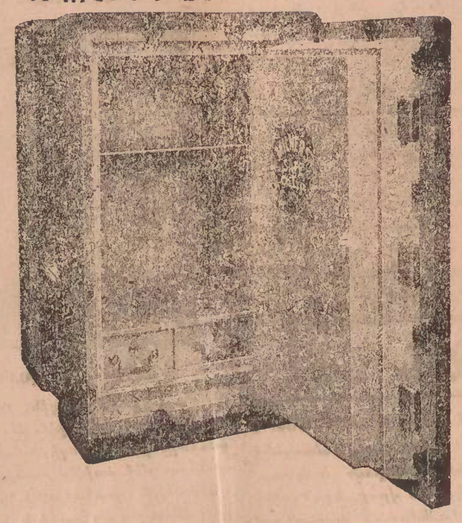

دنيانك اك مشهور ميلنر قاصه‌لرى
حكومت عثمانيه اكليز وسائر حكومتلر اك متمهدى حريق وسارقه‌لرى
عموم ممالك عثمانيه وكيلى درسعادت غلطه‌ده كيورق‌پك خانده نومرو ٣،٢،١

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

ՕՍՄ., ԱՆԳԼ. ԵՒ ՈՒՐԻՇ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆՑ, ԱՄԵՆԱՄԵԾ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՈՒ ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆՑ

ՄԻԼՆԷՐ ԴՐՄԱՐԿՂՆԵՐԸ ԱՄԷՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ ԿԸՆԾԱՅԻՆ

ԳՈՂԵՐՈՒ ԵՒ ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԸՆԴՀ. ԴՈՐՆԱԿԱԼ.

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Գալատիա, Գէորգ պէյ խան, թիւ 1-2-3 104—8

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ՎԻՃԱԿ 1911 ԱՊՐԻԼ 30-Ի

ՊԱՀԱՆՋԻ	Օսմ ոսկի
Զգանձուած բաժիններ	5 500 000 —
Ստուգ	3,693,307.17
Պետական արժէթուղթեր	1,179,191.83
Զանազան արժէթուղթեր	4,540,512.83
Գանձերի փոխանակագիրներ	3 416,766.17
Հաշուընթացներ պետ. գանձուն հետ	558,957.50
Զանազան հաշուընթացներ	7,337,614.94
Առխատուութիւններ արժէթուղթերու և վաճառքներու վրայ	6 346,977.48
Զնչարժ և չարժուն գոյք	321,874.66
Փանաղաններ	6 5,781.74
	33,060,984.32

ՊԱՐՏԻ	Օսմ. ոսկի
Դրամագլուխ	11 000 000 —
Շրջաբերութեան մէջ գտնուող պան քնոտներ	1,073,810 —
Վճարելի փոխանակագիրներ	1 656,297.82
Ոսոչ պայմանաժամով աւանդ ձգուած դրամներ	1 220,321.12
Պետական գանձուն հաշուընթացները	1,086,162.60
Զանազան հաշուրնթացներ	14,706 275.51
Վճարելի չանաբաժին	6,425.04
Կանոնական պահեստի գումար	1 375 000 —
Զանազաններ	936,692.23
	33,060,984.32

Տնօրէն Վ. ՄԱԼԹԱՍ Ընդհ. Տնօրէնի օգն. Ա. ՆԻՍԱ

ՀԱՆՐԻՀ ԼԱՆՑ

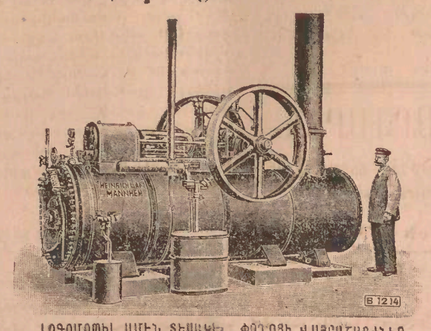

ԼՕԳՕՄՕԹԻԼ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿԻ ՓՈՂՈՑԻ ՎԱՅՐԱՇԱՐԺՆԵՐ
ԿԱՄՊՆԵԼՈՒ ՄԵԳԷՆԱՑ (ՄԵՆԱՇՆՈՐՀԱՎԱՆ)
ՅԱՐԻՒ ԿՏՐԵԼՈՎ ՀԱԿ ԹԻՆՈՂ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ ՔՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
ՖՐԻՑ ՊՐՕՔՇԻԲԸՐ ԵՒ ԸՆԿ.
ԴԱԼԱԹԻԱ, ՎՈՅՎՕԴԱ ԽԱՆ
մանրամասն « հարի لانس » ֆաբրիքեսى معمولاتى
هر جنس لوتوموبيللر وسوقاق لوتوموتيفلرى ، صمان كسوب بايله پايان ماكينه‌لر خرمن (باتوز) ماكينه ، امتيازلى :
عموم ممالك عثمانيه اجنته‌لرى فريس بروقشير وشركاسى
درسعادت غلطه وويوده خان
13-54

عثمانلى مغازه‌سى قره قاس ابراهيم

سلطان حمام نومرو ٤٢

ايصارله وحاضر عسكرى البسه‌لر : ايصارله حاضر سويل البسه‌لر

مغازه‌مزده‌يكى كشاد ابتديكمز مانيفاطوره داثره‌سنه بودفعه پارسدن انكلتره‌دن، ايتاليادن، اسويچره‌دن، صوك موده‌يه موافق صورتده هرنوع ايكلى ، يوكلى قماشلرله چارشافلقلر بلوزه‌لقلر غايت ظريف رنكلرده اولوب ، قرمه دوشين قماشلر الحاصل مانيفاطوره‌يه عائد كليتلى قماشلر جلب ايدلمشدر ـ فيأتلر احتمالك خارجنده اوجوز اولديغى كبى چيچيدلرك نفاستى‌ده آريتجه جالب ممنونيتدر .

رقابت مشروعه هدف آمالمزدر

طبع سليمه موافق صورتده قماش المق آرزو بيوران خانم افندیلر بردفعه مغازه‌مزى تشريف ايدرلرسه سرمه‌حال ممنون قالمه‌جقلرنى تأمين ايلرز . . .

19

بغچه قپوسنده بيوك مغازه

مغازه‌مزده هرجنس البسه‌لك بامبوق ، يوك وايپك قماشلر، حاضر قادين واركك البسه‌لرى ، جوجق قوسومتلرى ، چماشير طاقمرى ، لوانطه ، چوراب ، منديل ، دانتلا ، قوردلا ، اتكليكلر ، بلوزه وهديه‌لك بيك درلو ظريف اشيا بولنورلر .

ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՇԱՄԼԸ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ, ՊԱՂՃԷ-ԴԱԲՈՒ

Սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուին տակիմակ, թաւիշէ, քրէք տը չինէ չրջազգեստներ, հարմիքի զգեստներ, մոտաքսէ կերպասներ, ֆանթէզի գուլպաներ, ֆանէլաներ, թաչկինակներ, գոտաքսէ և մուսլին ձերմակեղէններ, մանչերու և աղջիկներու զգեստներ, գլուխներ, լէվանթա , օտը գոլոնը, են.։

ՀԱՆՐԱՐՈՒՄԷԿ ՏԵՍԱԿ ՆՈՒԻՐՑՈՒ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ. ՏԱՆԹԷԼԱՑԻ, ՔՕՐՏԷԼԱՑԻ, ՖԷՍԹՕՆԻ ԵՒ ԿԱՐՆԻԹԻԹԻՐԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐ ՀԱՍԱՆ ԵՆ։

52-8

ԷՏՀԷՍ ԲԷՐԹԷՎ ԴԵՂԱՐԱՆԸ

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԵՂԵՐԸ

Ամբողջ բոյր ցոյգահանդիսեցուն մէջ հիսդրամներով զնահատուած է։

ԲԷՐԹԷՎԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

խիստ օգտակար է տկարակազմներուն, տկատարիւններուն և տկարի հիւանդութեան են թակայ եղող և չքաւոր տղոց համար։

ՔԸԼՄ ԲԷՐԹԷՎԸ

դէմքի բիծերը և խաղատարտերը ու ձեռքի ճաթռտուքները կ'անհետացնէ։

ԲԷՐԹԷՎԻ ՄԱՆՈՒՇԱԿՈՎ ՁՈՐԱՎՈՐԻՆ

դէմքը կը ճերմկցնէ և թարմութիւն կը պարգևէ մարմնոյն։

ՔՆԱՔՆԱՑՈՎ ԲԷՐԹԷՎԻ ԱՏԶԻ ՋՈՒՐԸ

մազերը կ'ուժգնցնէ, անոնց թափելուն առաջքը կ'առնէ ու քիվերը կ'անհետացնէ։

ԲԷՐԹԷՎԻ ՏՂՈՑ ՓՈՇԻՆ

օրօրոցի տղոց կարմրութիւնները և խաղատարտերը կ'անհետացնէ։

ՀՕՁԱԼԷԹԻՔ ԲԷՐԹԷՎԸ

պէխերը կ'ճեռնէ և ուզիկ կը կեցնէ զանոնք։

ՔՆԱՔՆԱՑՈՎ և ՄԱՆՈՒՇԱԿՈՎ ԲԷՐԹԷՎԻ ԱՏԱՄԱՆԱՓՈՇԻ

Անոնք որ կ'ուզեն ակռաները մաքուր ու ճերմակ պահել, պէտք է այդ փոշին գործածեն։

ԲԷՐԹԷՎԻ Օ ՏԸ ՔՕԼՈՆԵԸ

ամէն տեսակ օտը քօլոնեներէն ընտիր է։ Եղրէւանիով, լայտ մինով, ամբուլով պատրաստուածները պէտք չեն ձգեր լեվանթա գործածելու։

Բոլոր դեղարանները դեղավաճառ Երոն և Եւ թոնաֆիքի վաճառատաց մէջ կը գտնուին Ընդհ. կեդրոնատեղին է նոր նամակ սան դիմաց Էրեմ Նէճիպ դեղ վաճառատոյն։ 18 -11

SVEA

« سوەا » نام غاز اوجاقلرى دونيانك اك برنجى نوع مارقه‌لى

اشبو اوجاقلر سسز قوقوسز، ودومانسز اولوب كموردن فوق‌العاده اوجوز واقتوموياليدر. بش دقيقه‌ده صويى قاينادير ، اوطه‌لرى ايصيندريرير ، سوەا مارقه‌سنه دقت ايتمليدر . يمكارى آز زمانده پيشيرير . هريرده صاتيلور. يكانه وكيلى : استانبولده حاووزلى خانده حايز وقوقان .

,ՍՎԷԱ' ՄԱՐՔԱՅՈՎ,

ՔԱՐԻԽՂԻ ԿՐԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԻՐ. ՏԵՍԱԿԻՆ ՄԷՋ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ

Սոյն կրակարանը անձայն, անմոտ և անծուխ է։ Ածուխի տղուխեան պատճառաւ խիստ ուժան ու խնայողական է այս կրակարանին գործածութիւնը։ Հին վայրկեանի մէջ կ'եռացնէ ջուրը, անմեակը կը տաքցնէ և կերակուրները կ'եփէ կարճ ժամանակի մը մէջ։ Պէտք է ուշադրութիւն դնել մարքային։ Ամէն տեղ կը ծախուի։ Ընդհանուր ներկայացուցիչ ՀԱՅՑ ԵՒ ՔՕՃԻՄԱՆ, Պոլիս, Հավուզլը խան։

امريقاده دبشه طبيبى دوقتور آرام آروويانه

امريقاده فيلادلفيا دارالفنون واناطومى مكتبندن مأذون اولوب بوكره‌بك اوغلنده تپه‌باشنده ٣٧ نومرولى قالينقو آپارتمانده اجراى صنعت ايتمكده اولديغندن محترم قارئينمزدن احتياجى اولانلره توصيه ايدرز .